

Öğretmen Adaylarının Atamaya İlişkin Görüşlerinin Çevrim içi Platformlar Üzerinden İncelenmesi

Prof. Dr.Erdal TOPRAKÇI¹, Kübra OFLUOĞLU²

ABSTRACT

Examination of Teacher Candidates' Opinions on Appointment on Online Platforms. One of the important problems with education in Turkey is that the appointment of teachers has become an unresolved crisis. However, the teaching profession is of great importance in terms of maintaining the existence of a society. Many problems teachers have with appointments have been expressed through research with various research methods. Research on paid teaching, the difficulties of the Public Personnel Selection Examination (KPSS) and lack of quotas, the reliability of the interview, teacher employment and the problems of the education system are present as a few of these are in the literature. When the main problems related to the appointment of teachers are examined, the stress factors experienced with the lack of quotas related to the KPSS come to the fore. This research is different in that it examines the views of pre-service teachers through online platforms. Accordingly, it has aimed to examine the views of teacher candidates on appointment in the last 5 years in Turkey through online platforms. Document examination technique was used based on qualitative research pattern in the research. As a work document, the opinions shared by teacher candidates on the pages of the Memurlar.Net-Forum and Ministry of National Education (MEB) Teachers Appointment Platform (MÖAP) were used. The collected documents were subjected to descriptive and content analysis and turned into findings. In the content analysis, codes from expressions, sub-categories from codes, categories from sub-categories, sub-themes from categories and themes from sub-themes were obtained. In the descriptive analysis, the data was strengthened by trying to convert the opinions of teachers into quantitative data. In order to ensure validity and reliability in the research, direct citations were made from the sites and expert opinion was generally taken in conflicting situations. According to the results of the study, a total of 585 codes, 26 subcategories, 6 categories, 6 sub-thematics and 3 thematics related to teachers' views on the assignment were reached. The results of the interview show that the teacher candidates expressed opinions about additional appointment (n=130) interview ranking (n=38) and the abolition of paid teaching (n=30). Based on these results, it can be suggested to the Ministry of National Education and the Council of Higher Education that the student quota of the education faculties and the way and amount of teacher appointment should be made scientific and planned by producing a common policy.

Keywords: Teacher candidates, Teacher appointments, Public Personnel Selection Examination, Ministry of National Education

¹ Ege Üniversitesi, Türkiye, erdal.toprakci@ege.edu.tr

² Ege Üniversitesi, Türkiye, ofluoglukubra62@gmail.com

ÖZET

Türkiye'nin eğitim ile ilgili önemli sorunlardan biri öğretmen atamasının çözülmemeyen bir krize dönüşmesidir. Oysa öğretmenlik mesleği bir toplumun varlığını koruması açısından büyük bir önem arz etmektedir. Öğretmenlerin atanmayla ilgili olabileceği; ücretli öğretmenlik, Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) zorlukları ve kontenjan eksikliği, mülakatın güvenirliği, öğretmen istihdamı ve eğitim sisteminden kaynaklı sorunlar çeşitli yöntemlere dayalı araştırmalarla tespit ve ifade edilmiştir. Bu araştırma öğretmen adaylarının görüşlerinin çevrim içi platformlar üzerinden incelenmesi açısından farklıdır. Buna göre Türkiye'de son 5 yılda öğretmen adaylarının atanmaya ilişkin görüşlerinin çevrim içi platformlar üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni temelinde doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Çalışma dokümanı olarak öğretmen adaylarının Memurlar.Net-Forum ve MEB Öğretmenler Atama Platformu (MÖAP) sayfalarında paylaştıkları görüşler kullanılmıştır. Toplanan dokümanlar betimsel ve içerik analizine tabi tutularak bulguya dönüştürülmüştür. İçerik analizinde ifadelerden kodlar, kodlardan alt kategori, alt kategorilerden kategori, kategorilerden alt tema ve alt temalardan temalara ulaşılmıştır. Betimsel analizde ise öğretmenlerin görüşleri nicel verilere dönüştürülmeye çalışılarak veriler kuvvetlendirilmiştir. Araştırmada geçerliliği ve güvenirliği sağlamak için sitelerden doğrudan alıntılar yapılmış ve çelişkiye düşülen durumlarda genel olarak uzman görüşü alınmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşleri ile ilgili toplam 585 koda, 26 alt kategoriye, 6 kategoriye, 6 alt temaya ve 3 temaya ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşlerinde çoğunlukla ek atama yapılması (n=130) mülakatın sıralamayı değiştirmemesi (n=38) ve ücretli öğretmenliğin kaldırılması (n=30) yönünde görüşler ifade ettiklerini göstermektedir. Bu sonuçlar temelinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulu'na ortak bir politika üreterek, eğitim fakültelerinin öğrenci kontenjanı ile öğretmen atama yol ve miktarının bilimsel ve planlı hale getirilmesi önerisinde bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, Öğretmen atamaları, KPSS, MEB

GİRİŞ

Toplumun refah seviyesini yükseltmenin en etkili yollarından birisi eğitimidir. Eğitim, toplumsal yapıyı değiştiren ve toplumu uzun vadede kalkanıran dinamik bir süreç olarak kabul edilmekte, ayrıca toplumun varlığını devam ettirebilmesinin önemli araçlarından biri olarak görülmektedir (Güven ve Dak, 2017; Toprakçı, Yücel, Bilbay, Bağcıvan, Çakırer ve Bayraktutan, 2010). Eğitim kurum veya örgütlerinde toplumun ihtiyacı olan bireylerin yetiştirilmesini sağlamaktadır (Toprakçı, 2005). Bu nedenle dünya üzerinde eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik çalışmalar geçmişten günümüze devam etmektedir (Sezgin ve Duran, 2011). Eğitimin başladığı yer olarak bilinen aile kurumu insanoğluna ilk bilgiyi vererek öğrenmesini sağlamakta ve bireyin yetiştirme tarzını belirlemektedir. Daha sonra en temel bilgi kaynağı ise eğitim-öğretim faaliyetinin yapıldığı okullardaki öğretmenlerdir (Turan ve Bozkurt, 2010). Öğretmenler genç kuşakları nitelikli bir şekilde eğitmek için eğitim kurumlarındaki en önemli öğelerden birisidir (Recepoglu, Akgün ve Aksu, 2016). Bu bağlamda eğitimin gelişmesi ve eğitimin amacına uygun öğrenciler yetiştirilmesi, mesleğinde yetkin olan öğretmenlerin varlığını zorunlu kılmaktadır (Özden 2003).

Öğretmenler çağımız anlayışıyla bilgiye nereden ulaşabileceğini gösteren ve topluma eğitimin amaçlarını gerçekleştirecek bireyler kazandıran kişiler olarak bilinmektedir (Şahin, 2011). Öğretmenler, “öğün eğitim kurumlarında öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel amaç ve kazanımlara ulaşabilmesi etkinliklerini” planlayıp organize etmektedir

(Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008:36). Bu açıdan öğretmenler geleceğin meslek sahibi olacak öğrencilerin eğitiminde büyük bir önem arz etmektedir. Öğretmenlik mesleğinin dinamik ve sürekli gelişen bir meslek olduğu düşünüldüğünde, günümüzde hızlı değişimler yaşayan toplumun da kendilerini sürekli yenileyip geliştiren öğretmenlere gereksinimi duyduğu görülmektedir (Tonbul ve Altunay, 2010). Diğer yandan öğretmenlik bir toplumda insani duyarlılıkların var olması açısından da son derece önemli bir meslektir. Bu yüzden, öğretmenlik mesleğine yönelenlerin, hizmet verdikleri topluma karşı derin bir duyarlılığa sahip olmaları beklenir (Turan ve Bozkurt, 2010). Bu duyarlılık eğitim sisteminin gelişmesini kapsayan toplumsal kalkınmanın önemli bir unsuru olmaktadır. Eğitimde kaliteyi artırmak adına kalitenin artırılmasında birincil etkiye sahip olan öğretmenleri o etkiyi yansıtacak özelliklerle donatmak önem göstermektedir (Toprakçı ve Altunay, 2015; Toprakçı, 2017). Eğitim kurumlarının niteliği geniş oranda öğretmen niteliğine bağlıdır. Nitelikli öğretmen ihtiyacının karşılanması için ise nitelikli bir öğretmen yetiştirme ve atama sistemine gereksinim duymaktadır (Berliner, 2005).

Eğitimin önemini kavrayan çeşitli ülkelerin eğitim politikalarında nitelikli öğretmen yetiştirmeyi amaç edinmişlerdir (Karataş ve Güleş, 2013). Ancak Türkiye'nin eğitim politikalarında bu konuya ilişkin farklı sonuçlar doğurabilecek uygulamalar bulunmaktadır. Günümüzde birçok ülkede ciddi bir sorun olarak algılanan işsizlik, Türkiye'de özellikle eğitim fakültelerinden mezun olup atanmayı bekleyen birçok kişi için de bir sorundur. Bu sorunların varlığı ve çözümünde incelendiğinde öğretmenleri atama görevini yerine getiren Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile üniversitelerin (ve/veya ilgi kurum olarak Yükseköğretim Kurulu'nun) eşgüdümlü bir şekilde hareket edemediği görülmektedir (Şahin, 2011). Son yıllarda üniversitelerin eğitim fakültelerinde artırılan kontenjanlar ile gereğinden fazla öğrenci alınarak mezunlarda yığılmaya neden oldukları görülmektedir (Yıldırım ve Koca, 2015; Şahin ve Adıgüzel, 2016). Diğer yandan Fen-Edebiyat fakültelerinin mezunlarını kurtarmak amacı ile fakülte mezunlarına eğitim fakültesi mezunları ile aynı hakları tanımak büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bütün bu uygulamalar sonucunda eğitim fakültesi öğretmen adaylarında işsizlik oranı artarken, formasyona sonradan sahip olan diğer fakülte öğrencilerinin de nitelik problemi ortaya çıkmaktadır (Sezgin ve Nartgün, 2008).

Türkiye'deki tüm öğretmen adayları dört yıllık bir üniversite eğitimi aldıktan sonra Kamu Personeli Seçme Sınavı'na girmektedir. Öğretmen adayları KPSS'de başarılı olur ise aday öğretmen sıfatı ile kurumlara atanarak 1 yıl hizmet içi eğitim görmektedir (Recepoğlu, Akgün ve Aksu, 2016). Ancak önemli bir sorun olarak adayların devlet okullarında görev yapmalarının ana koşulu olan KPSS'de aldığı puan ile atanıp atanmama durumu belirsizlik göstermektedir (Karataş ve Güleş, 2013). Sınavdan alınan puanın atanmak için yüksek olması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri yükselmektedir (Erdem ve Soylu, 2013; Sezgin ve Duran, 2011). Oysa öğretmenlik mesleği bilgi ve yeterliliklerinin bir sınav ile standartlaştırılamayacağı kadar zengin ve kalite gerektiren bir meslek olduğu bir gerçektir (Toprakçı, 2009). KPSS ile ilgili bir diğer sorun, içeriği genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimlerinden oluşan soruların öğretmen adaylarının lisans

hayatı boyunca sınav odaklı çalışmalarına yol açması ve bunun da öğrencilerde lisans döneminde kaygı yaratmasıdır (Şahin, 2013). Ayrıca KPSS uygulamasında alan bilgisi tam olarak ölçülmediğinden, öğretmen adayları lisans öğrenimleri sırasında alan derslerini sadece geçmek için çalışarak meslek hayatlarında alan bilgisi açısından atıl kalabilmektedir (Erdem ve Soylu, 2013). Atav ve Sönmez (2013), araştırmalarında öğretmen adaylarının çoğunluğunun lisansta gördükleri öğretmenlik eğitiminin KPSS'ye yönelik olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Aynı kişiler alan bilgisi öğretimine yönelik sorularla ilgili eğitim fakültelerinin yeniden düzenlenmesi ile genel kültür derslerinin programdaki oranları artırılmış olmasına rağmen bu derslerin yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Diğer yandan KPSS'de 2016 yılından itibaren farklı bir uygulama ile mülakat (sözlü sınav) sistemi getirilmiş; KPSS puanı alındıktan sonra mülakatta da başarılı olma şartı aranmıştır (Güven ve Dak, 2017). Ancak öğretmen ataması için gerçekleştirilen mülakat uygulaması Türk Milli Eğitim sisteminde olması gereken bilimsel, ahlaki ve mesleki kriterler açısından sıkıntılar doğurmuştur (Koşar, Er, Koşar ve Kılınç, 2018). Bu sıkıntılardan belki de en önemlisi KPSS puanı düşük ama sözlü sınav sonucunda başarılı olup öğretmenlik mesleğine başlayanlar ile KPSS puanı yüksek ancak mülakatta başarısız olup öğretmenlik ataması hakkı kazanamayan adayların varlığıdır. Eraslan (2004), sözlü sınavların öğretmen atamalarında uygun bir seçme yöntemi olmadığını vurgulamıştır. Koşar ve diğerlerinin (2018) araştırma bulgularında mülakata yönelik atanan ve atanmayan öğretmen statüsündeki katılımcıların büyük bir çoğunluğu olumsuz görüş belirtmiştir. Sözlü sınav sonucunda öğretmenlik atamasına hak kazanan katılımcıların önemli bir kısmının değerlendirme için yetersiz bulunması, jürilerin objektif yorum yapmaması ve adil olmaması gibi nedenler buna gerekçe olarak gösterilmiştir.

Mezuniyet, atanma kaygısı ve diğer değişik faktörler, üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygısını artıran etmenler arasında bulunmaktadır. Sezgin ve Duran'a (2011) göre eğitim fakültesi mezunlarının kaygı ve umutsuzluk düzeyi yüksektir. Öğrencilerde kaygı düzeyinin artmasında bütün bu nedenler güvensizlik yaratmaktadır (Şahin ve Adıgüzzelli, 2018). Öğrencilerin mezuniyet sonrası atanamama kaygısı, öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin okulun ilk yılında düşüken, sınıf düzeyleri arttıkça artması ile anlaşılabilir (Gençay, 2009). Bu yönüyle KPSS'de istenilen puanı alabilmek öğretmen adayları için zor bir hedef olarak görülmekte ve bu durum öğretmen adaylarının mezun olmaya yakın endişelerini artırmaktadır (Karataş ve Güleş, 2013). Sınav kaygısının öğrencilerde sosyal, fiziksel ve psikolojik açıdan olumsuz davranışların ortaya çıkmasına yol açtığı da görülmektedir (Güven, 2016; Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008; Akyüzüm, Demirkol, Ekici ve Talu, 2015). Yüksel (2013) öğretmen adaylarının eğitim fakültelerine giriş puanları ile KPSS puanlarını karşılaştırarak; yüksek puanla üniversiteye giren öğrencilerin aynı performansı KPSS'de gösteremedikleri bulgularına ulaşmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin birçoğunun KPSS nedeni ile lisans eğitimlerinde sosyal aktivitelerle katılımları azalmakta, okuldaki derslerde sorun yaşamakta ve sınavın yarattığı rekabet duygusu ile arkadaşlarıyla ilişkileri bozulabilmektedir (Atav ve Sönmez, 2013). Sınavların çeşitli

katkılarına rağmen genel olarak kalıcı bir öğrenme sağlamayan, motivasyonu düşüren, sosyal ilişkileri olumsuz etkileyen bir niteliği olduğu da bilinmelidir (Morrison ve Tang, 2002). Ayrıca bu tarz sınavlar, başarıyı şekillendirmemekte aksine öğrencileri ezber bilgileri öğrenerek üretememeye sevk etmektedir (Wang ve Browns, 2014).

Araştırmanın Önemi

Türkiye’de öğretmenlerin atanmasıyla ilgili sorunlara dair öğretmen adaylarının görüşleri ile ilgili daha birçok çalışma yapılmıştır (Abu, Bacanak ve Gökdere, 2016; Epçaçan, 2016; Kartal, 2013; Kiraz ve Kurul, 2018; Memduhoğlu, 2017; Odabaş, 2010; Özcan, Gavcar, Saçaklı ve Şahin, 2014; Şahin, 2011; Uygun, 2012; Yılmaz ve Altınkurt, 2011). Genel olarak incelendiğinde bütün bu araştırmaların yönteminin anket veya görüşme formuna dayalı veri toplama araçları ile yapıldığı anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlardaki görüşlerine dayalı inceleme yapılmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının çevrim içi ortamlarda görüşlerini daha rahat iletebilecekleri sayıltısı temelinde görüşlerinin daha içten olacağı düşünülmüştür. Bu kapsamda öğretmen adaylarının atamaya ilişkin çevrim içi platform görüşleri ile ilgili bu araştırmanın alan yazına katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de son 5 yılda öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşlerini öğrenmek ve uygulamacılara ve araştırmacılara öneriler sunmaktır. Bu amaca ulaşmak için öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşleri incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada sosyal gerçeğin ve insan davranışlarının arkasında yatan nedenlerin anlaşılmasına çalışıldığı nitel araştırma deseni kullanılmıştır (Gürbüz & Şahin, 2014). Nitel araştırma, araştırmacıların kendi bulunduğu doğal ortamlar içerisindeki şeyleri insanların olaylara yüklediği anlamlar açısından yorumlaması veya anlamlandırmaya çalışması sürecidir (Creswell, 2003). Araştırmanın yaklaşımı bir ya da birkaç duruma ilişkin etkenlerin (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırıldığı ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılan durum çalışmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmada öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşlerine dair mevcut durum çevrim içi platformlar üzerinden inceleme yapılarak ortaya konulmuştur. Bu kapsamda öğretmen adaylarının atamaya ilgili görüşlerinde konular arasında ilişkiler kurularak bütüncül bir yaklaşım ile durumların birbirine olan yansımalarına bakılmıştır. Bunun için doküman incelemesi (analizi) tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, resmi ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesinde yararlanılan bir veri toplama sürecidir (Ekiz, 2009). Doküman incelemesi, olgular hakkında bilgi veren yazılı ve görsel materyallerin analizini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Dokümanı ve Verilerin Toplanması

Bu çalışmada çevrim içi ortamda zengin veri kaynağı olan Memurlar Net Forumu ve MEB Öğretmenler Atama Platformu (MÖAP) sayfası araştırmanın çalışma dokümanlarını oluşturmaktadır. Araştırmanın veri kaynakları, 27.04.2021 tarihinden itibaren toplanmaya başlanmıştır. Söz konusu sayfalarda yer alan siyasi, hakaret içerikli, konu dışı yorumlar araştırmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca konu ile ilişkili yorumlar içerisinde yer alan hassas ifadeler de araştırmada belirtilmemiştir. Doküman incelemesi yönteminin uygulanması beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve kullanmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu bağlamda öğretmen adaylarının atanmaya ilişkin görüşlerinin incelenmesiyle ilgili Memurlar Net Forumu ve MEB Öğretmenler Atama Platformu (MÖAP) uygun kaynaklar olarak görülmüş ve doküman incelemenin aşamalarına göre analiz edilmiştir. Dokümanlara ulaşma aşamasında “Memurlar Net Forumuna” kendi resmi sitesi içerisinde, “MEB Öğretmenler Atama Platformuna” (MÖAP) Facebook sayfası üzerinden ulaşılmıştır. Çalışma dokümanlarının orijinalliği doğrudan söz konusu sitelerden alıntı yapılarak doğrulanmıştır. Dokümanları anlama aşamasında ilgili sayfalar üzerinden öğretmenlerin atamaya ilişkin görüşleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Analiz sürecinde çalışma dokümanlarında öğretmen adaylarının atanma ile ilgili görüşlerinde temel problemlere örnek gösterilebilecek görüşler dikkate alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, çalışma dokümanları üzerinden toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşılarak, verileri açıklayan temaların saptandığı yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmanın birinci aşamasında öğretmen adaylarının Memurlar Net Forumu ve MEB Öğretmenler Atama Platformu (MÖAP) üzerindeki yorumları içerik analizine tabi tutulmuş ve tabloya çevrilmiştir. İçerik analizi için çevrim içi platformlardan öğretmen adaylarından atama ile ilgili görüşlerden toplanan veriler kodlanmış, kategoriler belirlenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Örneğin; MEB temasının belirlenmesinde incelenen olaylar belli kategorilerde toplanmıştır. Bu kategorilerin oluşmasında KPSS sıralaması, kontenjan, atama, mülakat ve adalet gibi alt kategoriler etkili olmuştur. Bunlardan kontenjan alt kategorisinin oluşmasında kontenjanın düşük olması kodu belirtilmiştir. İkinci aşamasında ise betimsel analizle ise verilerin bulguya dönüşmesinde kod ve tema oranları hesaplanarak sayısal verilere dönüştürülmüştür. Bu durum verilerin anlamlılığını kuvvetlendirmiştir. Ayrıca verileri bulgulara dönüştürürken belirlenen temalara göre uygun olan alıntılar kullanılmış ve yorumlanmıştır. Veriler alıntılanırken uygun olmayan ve hakaret içeren ifadeler silinmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmanın geçerliğinin ve güvenilirliğini sağlamak için çeşitli teknikler kullanılmıştır. Araştırmada iç geçerliliği (inandırıcılık) sağlamak için uzman incelemesi ve başka araştırmacıların görüşlerine başvurulmuştur. Böylelikle çelişkiler giderilmiş, kod, kategori ve temaların sınırları daha net belirlenmiştir. Uzman incelemesi araştırma sürecine eleştirel gözle bakan ve araştırmacıya geribildirimde bulunan uzman görüşünü belirtmektedir (Creswell, 2003). Çalışma dokümanlarında sadece öğretmen adaylarının atanma ile ilişkili görüşlerinin toplanması ve doğrudan alıntılar yapılması ile de aktarılabilirliğin sağlanacağı öngörülmüştür. Araştırmada güvenilirliği artırmak için ise araştırma süreci ile ilgili detaylı bilgiler verilerek gelecek araştırmalarda aynı yöntem üzerinden benzer sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır (Ekiz, 2009). Buna ek olarak, iç güvenilirlik için araştırmacıların farklı bakış açılarını ortak bir sonuç etrafında toplama ve uyumu sağlama amacıyla temalaştırma aşamasında tutarlılık göz önünde bulundurulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bulguların sunumunda, temalar ve kodlar birbirleriyle ilişkilendirilmiş; alıntı seçimi için yalınlık, çarpıcılık (farklı görüş), açıklayıcılık (temaya uygunluk), çeşitlilik ve uç örnekler ölçütleri dikkate alınarak sunulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Uç örnekler ölçütünde nicel olarak az ifade edilen görüşlere yer verilmiştir. Çeşitlilik ölçüğü için de farklı görüşler belirtilmiştir. Ayrıca çeşitli ifadeler benzer anlamlar çerçevesinde aynı sınıflamaya tabi tutularak numaralandırılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmacılar tarafından çalışma dokümanlarından yararlanılarak toplanan veriler bulguya dönüştürülmüş ve bulguların alan yazın temelli yorumu yapılmıştır. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşler belirlenen kod, alt kategori, kategori, alt tema ve temalar halinde incelenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada üç tema çıkmıştır. Bunlar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Özel Eğitim Kurumları (ÖEK) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'dur. Bulguların sunumunun bundan sonraki kısmında bu temalar başlık olarak kullanılarak onları şekillendiren alt temalara, alt temaları şekillendiren kategorilere, kategorileri şekillendiren alt kategorilere ve alt kategorileri şekillendiren kodlara değinilmiştir.

1.Milli Eğitim Bakanlığı'na İlişkin Görüşler

Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşlerinden; ek atama yapılması (n=130), mülakatın sıralamayı değiştirmemesi (n=33), ücretli öğretmenliğin kaldırılması (n=30), karma atama sisteminin kaldırılması (n=30) kontenjan düşüklüğü (n=28), ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi (n=25), formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması (n=25), karma alım yapılması (n=25), eğitim bilimleri alanında netlerin artmaması (n=20) öğretmenlik branşları arasında geçiş yapılması (n=20), ücretli öğretmen maaşı düşüklüğü, izin azlığı ve

sağlık güvencelerinin olmaması (n=18), güvenlik soruşturmasının atama sürecini etkilemesi (n=15), atamalarda liyakat olmaması (n=14) ve sıralamaların düşmemesi (n=10) kodları çıkmıştır. Bu kodlardan KPSS sınavı, adalet, kontenjan, pedagojik formasyon, KPSS sıralaması, tercih sistemi, öğretmen maaşı, mülakat, branşlar, mesleki farklılaşma, ücretli öğretmenlerin çalışma şartları ve istihdam edilmesi, tercih sistemi, öğretmenlerin istihdam edilmesi, öğretmen maaşı, mülakat, branşlar, mesleki farklılaşma, ücretli öğretmenliğin kaldırılması ve ücretli öğretmenlik özlük hakları alt kategorilerine gidilmiştir. Bu alt kategorilerden “KPSS ile ilgili ifade edilmiş sorunlar” ve “KPSS ile ilgili öneriler” kategorileri oluşmuştur. Bu kategorilerden ise “MEB ile ilgili ifade edilmiş sorunlar” ve “MEB ile ilgili öneriler” alt temaları ve bu alt temalardan da “MEB” teması oluşturulmuştur.

Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşlerinde en fazla vurguladıkları birinci kategori KPSS ile ilgili öneriler, ikinci kategori ise KPSS’ ye ilişkin ifade edilmiş sorunlar olmuştur. Tablo 1 ve Tablo 2’de öğretmen adaylarının atamaya ilişkin çevrim içi platformlardaki görüşleri, MEB ile ilgili ifade etmiş oldukları sorunlar ve sundukları öneriler bağlamında kategori, kod ve ifadelerle birlikte gösterilmiştir.

1.1 KPSS ile İlgili Sorunlar

KPSS’ ye ilişkin ifade edilmiş sorunlar kategorisi içerisindeki görüşlere göre ifadeler belirlenerek; kontenjan düşüklüğü (n=28), ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi (n=25), formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması (n=25), karma alım yapılması (n=25), eğitim bilimleri alanında netlerin artmaması (n=20), ücretli öğretmen maaşı düşüklüğü, izin azlığı ve sağlık güvencelerinin olmaması (n=18), atamalarda liyakat olmaması (n=14) ve sıralamanın düşmemesi (n=10) kodları oluşmuştur. Bu kodların ifadelerinde en çok tekrarlananlar kontenjanın çok düşük olması, ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi, sonradan formasyon sahibi olanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması, karma alım yapılması, eğitim bilimleri alanında zorluk yaşanması, ücretli öğretmenlerin çalışma koşulları ve atamalarda liyakat olmaması olmuştur. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin MEB ile ilgili ifadelerine ait veriler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının MEB ile ilgili ifade edilmiş sorunlarının tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Alt Kategori	Kod	
MEB	MEB ile İlgili İfade Edilmiş Sorunlar	KPSS ile İlgili İfade Edilmiş Sorunlar	KPSS Sınavı	Eğitim bilimleri alanında netlerim artmaması	0
			Adalet	Atamalarda liyakat olmaması	4
			Kontenjan	Kontenjan düşüklüğü	8
			Atama	Atamalar yapılmadan propaganda yapılması	
				Atama sayısında branşlar arası farkın çok olması	
			Pedagojik Formasyon	Formasyonu olmayanların atanması	
				Yeni sistemde formasyon almak için yüksek lisans zorunluluğu olması	
				Formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması	5
			KPSS Sıralaması	Sıralamaların düşmemesi	0
			Tercih Sistemi	Karma alım (*) yapılması	5
			Ücretli Öğretmenlerin Çalışma Koşulları	Ücretli öğretmen maaşı düşüklüğü, izin azlığı ve sağlık güvencelerinin olmaması	8
			Ücretli Öğretmen İstihdamı	Ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi	5
			Toplam		97

(*) KPSS’de önceki yılın puanının gelecek yıl kullanılarak atanma hakkı

Tablo 1 incelendiğinde öğretmen adaylarının MEB ile ilgili ifade ettikleri sorunlar içerisinde en çok vurgulanan kodun “kontenjanın düşük olması” olduğu görülmektedir. Kontenjan alt kategorisini oluşturan kontenjan düşüklüğü ile ilgili ifade edilmiş sorunlardan bir görüş aşağıda şu şekilde belirtilmiştir:

“Oturup ders çalışmak isteyen çalışmasına devam etsin. Ancak bu sayıların sonu iyi değil. Alım 20 binde kalırsa ve biz 20 bine alıştırılırsak bunun sonu iyi değil! Ben Sosyal Bilgiler mezunuyum. Okul öncesiyle birlikte en fazla kıyım bizim bölümden yapıldı. Geçen sene 1349 kontenjan verilen bölüme bu alımda sadece 155 kişilik kontenjan ayrıldı. Artık daha fazla mücadele edecek daha çok enerji harcayacak güç kalmadı. Bu sene 20 binde kalırsak bundan sonra 20 binde kalırsanız sonrasında sıra 10 bine gelir. Ders çalışmak artık çözüm değil!”

Yukarıdaki örnek ifadeden de anlaşılabileceği gibi yetersiz kontenjan durumu atanmayı bekleyen birçok öğretmen adayı için ciddi sorun olmaktadır. Bu bulguya paralel olarak Baysan, Ercan ve Öztürk (2011) araştırmasında öğretmen adaylarının atanmalarında eğitim fakültelerindeki kontenjan ile paralel ilerleyen bir artış olmadığını belirtmiştir. Bilir (2011) ise MEB'in öğretmen açığı çok fazla olmasına rağmen kontenjanı artırmayarak sözleşmeli ve ücretli alımı ile boş kadroların doldurulduğunu belirtmiştir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının aynı yılda mezun olan diğer öğretmen adaylarıyla KPSS' ye tekrardan girdiği düşünüldüğünde, sınava giren öğretmen adayı sayısının atanan aday sayıları ile arasındaki farkın oldukça fazla olduğu görülmektedir (Aydın ve diğerleri, 2014). Bununla ilgili Nartgün (2002) çalışmasında atanmada kontenjanın düşük olmasının öğrencilerin üniversite eğitimi boyunca sınav kaygısına ve başarısız olmalarına sebep olduğu bulgularını elde etmiştir. Diğer taraftan atanamayan öğretmenler kısıtlı kontenjan bazlı nedenlerle işsizlik ve güvencesiz işler gibi istihdamla; tükenmişlik, intihar gibi psiko-sosyal ya da geçim sıkıntısı, çevre baskısı gibi çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır (Çinkır ve Kurum, 2017). Mevcut çalışmada da sıklıkla ifade edilen kontenjanın çok düşük olması sorununun öğretmen adayları üzerinde çeşitli yönlerden olumsuz etkileri görülmektedir. Bu kapsamda atamada kontenjanın artırılmasının önemi görülmektedir.

Tablo 1'deki KPSS ile ilgili ifade edilmiş sorunlar kategorisinde sıklıkla tekrar eden diğer bir kod "ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi"dir. Bu kodu oluşturan, ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi ile ilgili örnek bir ifade aşağıda şu şekilde belirtilmiştir:

"Ücretli çalışanların hepsi öğretmen yokluğundan çalışmıyor. Öğretmen izinli oluyorken ücretli öğretmen sayesinde ders boş geçmiyor. Benim çalıştığım okulunda ücretli tanıdıklarımın hepsi izinli öğretmenin yerine bakıyorlardı. Zaten devletin binlerce norm fazlası öğretmeni var. Onları resmen atasa şu an şu dakikada ücretli öğretmenliğin %90'ı biter. Olan ücretli öğretmene oluyor. Hem maddi olarak çok zor şartlar altında çalışıyor hem de ister istemez manevi ve psikolojik olarak sıkıntılar çekiyor. Ama şimdi %100 bir şekilde eminim norm doldurmuyorlar. Yani yerine biri tayin de olabilir. İlk atama ile atanabilir de. Kimse ücretliyi o konuda ciddiye almaz."

Yukarıdaki örnek ifadede de belirtilen ücretli öğretmenlerin kadro yetersizliği ile ilgili yaşadığı sorunlarla ilgili olarak; Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan (2013) çalışmasında ücretli öğretmenlerin iş güvencesizliği ve gelecek kaygısı gibi sorunlarla karşılaştığı bulgularını elde etmiştir. Ayrıca Kiraz'ın (2014) öğretmen işsizliği ve ataması yapılmayan öğretmenlere ilişkin araştırmasındaki bulgulara göre de atanamayan ücretli öğretmenler çoğunlukla lise ve daha alt düzeyde eğitim gerektiren, düşük ücretli, geçici, kesintili, güvencesiz işler yapmaktadır. Böylece alan yazında belirtilen, ücretli öğretmenlerin atamayla ilgili yaşadıkları sorunlar temelinde kategorileştirilmesi ciddi sorunlara sebep verici görülmektedir. Buna göre, mevcut çalışmada ücretli öğretmenlerin gelecek

güvencelerini oluşturan ve mesleki devamlılığını ifade eden kadro alımlarına dair belirtilen problemlerin alan yazındaki bulgularla örtüştüğü gözlemlenmektedir.

Tablo 1'e göre "Ücretli öğretmenlerin özlük hakları" kodunu oluşturan maaşlarının düşük olması sorunu da öğretmen adayları tarafından çevrim içi platformlarda sıklıkla dile getirilmiştir. Bu konuyla ilgili örnek görüşlerden birisi aşağıda şu şekilde belirtilmiştir:

"Ben diyorum ki senelerdir ücretli öğretmenlik haksızlığı var, ücretli öğretmenlere de ücret zulmü var. Ücretli öğretmenliğe kılıf uydurdular işte, ne yapacaksın? Hiçbir şey yapamazsın. Fakat ücretli öğretmenlerin tarifesindeki sıkıntı haddi iyice aşan, itirazlarla mutlaka giderilebilir olduğunu düşünüyorum. Madem var o zaman hakkı verilsin bu ücretli öğretmenliğinin. Kaldırılсын ama ondan önce mademki var maaşları, verilen emeğin karşılığını az da olsa bulsun"

Örnek ifadeden de anlaşılabacağı gibi ücretli öğretmenlerin maaşlarının düşük olmasına dair duygu ve düşünceler öğretmen adayları tarafından çevrim içi platformlarda çözülebilecek bir sorun olarak dile getirilmiştir. Ücretli öğretmen sayısının çokluğu dikkate alındığında ise, oldukça düşük ücretli çalışmaya mecbur kalan öğretmen adayı sayısının görmezden gelinemeyecek kadar çok olduğu söylenebilir (Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan, 2013). Konu ile ilgili alan yazına bakıldığında da ücretli öğretmenlerin maaşlarının az olduğuna dair birçok çalışma bulunmaktadır (Çınkır ve Kurum, 2017; Kartal, 2013; Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan, 2013; Polat, 2013; Yılmaz, 2018). Alan yazının ücretli öğretmenlerin çalışma koşullarına dikkat çekmesi mevcut çalışma bulgularının alan yazın ile paralel nitelikte olduğunu göstermektedir.

Tablo 1 incelendiğinde KPSS ile ilgili ifade edilmiş sorunlar kategorisinde sıklıkla tekrar eden diğer bir kodun "karma alım yapılması" olduğu görülmektedir. Bununla ilgili bulgulardan elden edilen bir görüş şu şekildedir:

"2017 tarihe geçti. Hele ki 2016'da mülakatta puanlar uçtu. Ben diyorum ki 2017 de mülakat sonucu için 15 ay bekledim. Karma alımdan dolayı 2018'liler önüne geçti. Bu sorun karma alım başladığından beri var. Sadece mağdur olan 2019'lular değil. Belki de 2020 KPSS çok zor olacak puanlar hep düşük gelecek. 2019'lular hazır puanlarla atanacak. Bu sefer de 2020'liler daha çok mağdur olacak. Her şeyi düşünmek lazım, pencereye sadece kendi tarafımızdan bakmamak lazım."

Yukarıdaki örnek ifadede de görüldüğü gibi, karma alım, yani tek bir atamada farklı yıllarda alınmış KPSS puanlarının geçerli olması durumunun yarattığı sorunlar ve yaşananlar mağduriyetlere ilişkin görüşler öğretmen adayları tarafından geleceğe dair umutsuzluk olarak dile getirilmiştir. Buna karşın, karma öğretmen ataması ile ilgili alanyazında herhangi bir bilgiye erişilememiştir. Bu kapsamda araştırma sonuçları yeni bir bulguya işaret etmektedir.

Tablo 1’de KPSS ile ilgili ifade edilmiş sorunlar incelendiğinde “pedagojik formasyonun sonradan alınması” kodunu oluşturan “sonradan formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması” ifadesinin sıklıkla tekrarlanan diğer bir sorun olduğu görülmektedir. Bununla ilgili öğretmen adaylarının çevrim içi platformlardaki örnek ifadeleri şu şekildedir:

“Sadece eğitim fakültesi mezunu alıyoruz deseler hiç sorun yok. Ama eğitim fakültesi dışında da öğretmen olunabiliyorsa o zaman lisans döneminde hiç ders verilmesin. Sonuçta, öğretmenlik puanı olana, atandıktan sonra, MEB, gerekli eğitimi verecek.”

“Formasyonu olmayan fen edebiyat mezunu olan kişiler eğer puanı yetiyorsa diye atanabileceyse, eğitim fakültesi öğrencilerine de lisansta, formasyon ile ilgili dersleri vermesinler. Atanınca alırlar.”

Örnek ifadelerde açıkça vurgulanan pedagojik formasyon sorununa ilişkin alan yazın incelendiğinde, sonradan pedagojik formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması ile ilgili çalışmaların olduğu görülmektedir. Nartgün’ün (2002) çalışmasında pedagojik formasyonu sonradan alanların eğitim fakültesi öğrencilerinin önünü kapattığı, pedagojik formasyon gerekli değilse eğitim fakültelerinin kapatılması gerektiği, öğrencilerin düşük puanlarla girdiği bölümden formasyon alıp mezun olunca öğrencileri yanlış bilgilerle donattıkları ifade edilmiş; pedagojik formasyonu olmayanların eğitim sistemine dahil olmasının sistemin bozulmasına neden olabileceğine vurgu yapılmıştır. Eraslan ve Çakıcı’ya (2015) göre ise fen-edebiyat fakültesi mezunlarına pedagojik formasyon eğitimi verilmesinin, öğretmen yetiştirmek amacı ile kurulan eğitim fakültelerinin işlevi ile pedagojik formasyon programlarının işlevi ile çelişmektedir. Bu kapsamda alan yazın ve mevcut çalışma bulguları birlikte değerlendirildiğinde eğitim fakültesi mezunları haricinde pedagojik formasyon verilerek öğretmen ataması yapılmasının sakıncalı bir durum olduğu söylenebilir.

Tablo 1’e göre öğretmen adaylarının MEB ile ilgili ifade ettikleri sorunların içerisinde en çok vurgulanan diğer bir kodun “eğitim bilimleri” olduğu görülmektedir. KPSS sınavı alt kategorisini oluşturan eğitim bilimleri alanındaki zorluk ve netlerin düşüklüğü ile ilgili örnek ifadeler şu şekildedir:

“İki senedir KPSS’ye hazırlanıyorum ama aldığım not 70 üst üste aynı notu aldım ve bu sene 3. kez hazırlanıyorum... Ben nerede hata yapıyorum bu sene de 70 almak istemiyorum özellikle eğitim bilimlerinde yükseliyorum.”

“Eylül ayında beri sadece eğitime ve alana çalıştım. Eğitim netlerim çok kötü her gün 1 ya da 2 deneme çözüyorum. 55 net yaptım en fazla. Genelde 43-48 net arası yapıyorum. Farklı yayınlardan soru çözüyorum. Son on yılın çıkmış sorularını 3 defa çözdüm artık ezberledim soruları. Daha ne yapabilirim? Niye olmuyor?”

Konu ile ilgili olarak Sezgin-Nartgün'ün (2008) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adayları KPSS'yi eleştirmiş ve sınavın kesin olarak yapılması gerekiyorsa yalnızca alan bilgisini ölçen bir değerlendirmenin daha etkili olacağını belirtmişlerdir. Benzer biçimde Eraslan'ın (2004) yapmış olduğu çalışmada da öğretmen adayları, öğretmen atamalarında KPSS'nin ideal yöntem olmadığını, KPSS'nin eğitim bilimleri ve alan bilgisi seviyesini ölçebilecek kapsam geçerliğine sahip olmadığını, alanın sübjektif bir sınav olduğunu belirtmiş ve atamalarda fakülteye giriş puanı, mezuniyet derecesi gibi belirleyicilerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamışlardır. Testler göz önünde bulundurulduğunda soru sayısının fazla olması, soruların zorluğu ve kapsamın genişliği, çok fazla dersin bulunması ve yalnızca alana ait ölçme ve değerlendirme yapılmaması öğretmen adaylarının genel olarak eleştiride bulundukları konular oldukları görülmektedir (Memduhoğlu ve Kayan, 2017). Buna göre alan yazının KPSS'nin biçimsel ve içerik anlamında yeniden yapılmasına dair göndermelerde bulunduğu anlaşılabılır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının genel olarak üzerlerindeki yükün azaltılması için sınav kapsamının daraltılmasının faydalı olacağı öngörülebilir.

1.2 KPSS ile İlgili Öneriler

Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin yorumlarında en fazla vurguladıkları kategori “KPSS ile ilgili öneriler” olmuştur. KPSS ile ilgili öneriler kategorisi içerisindeki görüşler temelinde; ek atama yapılması (n=130), mülakatın sıralamayı değiştirmemesi (n=33), ücretli öğretmenliğin kaldırılması (n=30), karma atama sisteminin kaldırılması (n=30), öğretmenlik branşları arasında geçiş yapılması (n=20) ve güvenlik soruşturmasının atama sürecini etkilemesi (n=15) kodları oluşmuştur. Bu kodların ifadelerinde en çok tekrarlananların; ek atama yapılsın, mülakattan sonra sıralama değişmesin, ücretli öğretmenlik kaldırılınsın, karma atama sistemi kalsın, öğretmenlik branşları arasında kolayca geçiş yapılsın, güvenlik soruşturması atama sürecini etkilemesin, yeni atanan öğretmenin maaşı yüksek olsun ve edebiyat bölümlerinden atama olsun önerileri olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin MEB ile ilgili önerilerine ait veriler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının MEB ile ilgili önerilerinin tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Alt Kategori	Kod
MEB	MEB ile İlgili Öneriler	KPSS ile İlgili Öneriler	Tercih Sistemi	Karma atama sisteminin kaldırılması 0
				Karma atama sistemi olması
			Öğretmenin İstihdam Edilmesi	Ek atama yapılması 30
				Açık öğretimden de atama yapılması
				Güvenlik soruşturmasının atama sürecini etkilemesi 5
			Öğretmen Maaşı	Yeni atanan öğretmenin maaşının yükseltilmesi 3
			Mülakat	Mülakatın sıralamayı değiştirmemesi 3
			Branşlar	Edebiyat fakültesi bölümlerinden de atama olması
				Kadrolu memurluktan öğretmenliğe kolayca geçiş yapılabilmesi
			Mesleki Farklılaşma	Öğretmenlik branşları arasında geçiş yapılması 0
			Ücretli Öğretmenliğin Kaldırılması	Ücretli öğretmenliğin kaldırılması 0
			Ücretli Öğretmenlik Özlük Hakları	Ücretli öğretmenlikte sözleşmelerin uzatılması
			Toplam	04

Öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili önerilerini içeren Tablo 2’de “ek atama yapılması” koduna ilişkin en fazla vurgulanan ifade “ek atama yapılсын” olmuştur. Ek atama yapılması gerektiğine dair MEB’e yönelik önerilerden birisi ise şu şekildedir:

“60 bin atama demek nice genç arkadaşlarımızın görevine başlaması demek. 60 bin atama demek arkadaşlarımızın planlarını devreye sokması demek. 60 bin atama demek öğrencilerimizin geleceğini muassır medeniyetlere daha çabuk ulaştırması demek. 60 bin atama demek ülke nüfusunun artması demek (Evlenme planları kurması demek). 60 bin atama demek aile bütçesine katkıda bulunmak demek. Demek istediğim şu; 2017 KPSS puanına göre 60 bin atama bekliyoruz”

Yukarıdaki örnek ifadede de vurgulanan ek atamanın önemi ve “ek atama olsun” önerisinin en çok tekrar eden ifade olması, öğretmen adaylarının sahip olduğu istihdam isteklerini göstermektedir. Öğretmen adaylarının “www.memurlar.net” adresinde sınavla ilgili sürekli

görüşlerini bildirmeleri ve öğretmen atamalarına yönelik haberleri izlemeleri, öğretmen adaylarının büyük umutlarla atanma isteği içerisinde olduğunu ve bu yöndeki duygularının bu kanal aracılığı ile tatmin ettiklerini göstermektedir (Sezgin ve Duran, 2011). Öğretmen istihdamında umut verici somut adımların atılmamasının bir sonucu olarak, Şahin'in (2011) araştırmasında katılımcıların %80.54'ü, KPSS ve öğretmen atamalarını dikkate alarak, mesleki gelecekleri hakkında “olumsuz” düşünceler taşıdığını ifade etmiştir. Bu katılımcıların %27.52'si mesleki geleceklerinin KPSS'ye bağlı olduğunu, çok fazla öğretmen adayının atanamamasına karşın, çok az atama yapılmasının mesleki geleceklerini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu kapsamda ek atama sorununun makro düzeyde aşılmasında öğretmen yetiştirme ve istihdamına yönelik arz-talep dengesini sağlayacak politikaların üretilmesinin önemi görülmektedir (Akpınar, 2013). Böylece, mevcut çalışmanın yanında alan yazında da öğretmen istihdamına yönelik atılacak çözüm odaklı somut adımlara dikkat çekilmesi sorunun çözümü noktasında ortak bir eğilim olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşlerinin yer aldığı Tablo 2 incelendiğinde, öne çıkan diğer bir kodun “mülakat sıralaması” olduğu ve bu kodu oluşturan, “mülakattan sonra sıralama değişmesin” önerisinin çok sık tekrar ettiği görülmektedir. Bununla ilgili örnek alıntılar ise şu şekildedir:

“Kontenjanda olmasına rağmen mülakatta puanı düşürülüp kontenjan dışı kalanlar itirazları haklı görülür de puanları yuvarlanırsa tekrar kontenjana dahil olurlar böylece sıralamada değişiklikler olur diye düşünüyorum.”

“Lütfen KPSS puanına göre atama yapın. İllere göre farklılaşan mülakat puanlarıyla atama olmasını istemiyoruz.”

Mülakatın KPSS puanı üzerindeki etkisinin de görülebildiği yukarıdaki örnek ifadelerden de anlaşılabileceği üzere; mülakatta alınan puanların etkisi ne kadar olursa olsun KPSS sıralamalarını değiştirmesi sonucu yaşanan olumsuzluklar sebebiyle öğretmen adayları tarafından getirilen önerilerden biri “mülakattan sonra sıralama değişmesin” olmuştur. Konu ile ilgili yaşanan olumsuzluklara örnek olarak, Koşar ve arkadaşlarının (2018) araştırmasında katılımcılar sözlü sınavların alan dışı olduğunu, sözlü sınav komisyonlarının değerlendirmede objektif davranmadığını, sözlü sınav süresinin değerlendirme için yeterli olmadığını ve sözlü sınav uygulamasıyla öğretmenlerin değersizleştirildiğini belirtmişlerdir. Mevcut çalışmada da mülakatta sıralamanın değiştirilmemesine dair önerilerin sözlü sınava olan güvensizlikten kaynaklanabileceği ve öğretmen adaylarının bu durumdan kaygı duymuş olabilecekleri söylenebilir. Bununla ilgili olarak da öğretmen adayları çevrim içi platformlarda sıklıkla KPSS puanı sıralamasına göre atama yapılmasına dair isteklerini belirtmiştir.

Tablo 2’de öne çıkan diğer bir öneri ise “ücretli öğretmenliğin kaldırılması” kodudur. Bu öneri ile ilgili örnek alıntılardan birisi ise şu şekildedir:

“Kaliteli bir eğitim için ücretli öğretmenlik sisteminden vazgeçilmeli, mevcut öğretmen açığına 60 bin yeni öğretmen ataması yapılmalıdır.”

Kaliteli eğitim ve ücretli öğretmenlik arasında ilişki kuran yukarıdaki örnek ifadeyle ilgili olarak, on sekizinci Milli Eğitim Şurası kararlarına bakıldığında da öğretmen istihdamında kadrolu, sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik gibi farklı uygulamaların terk edilerek tüm öğretmenlerin kadrolu olarak istihdamının sağlanması ve mevcut sözleşmeli öğretmenlerin kadroya geçirilmesi şeklinde bir önerinin yapıldığı görülmektedir (MEB, 2010). Ayrıca, Turan ve Bozkurt’un (2010) araştırmasında da katılımcı öğretmen adayları öğretmen eksikliğinin giderilmesi konusunda ücretli öğretmenlik sisteminin kaldırılmasını önermiştir. Diğer yandan Epçaçan’ın (2016) yaptığı çalışmada ücretli öğretmenlik yapma ile ilgili metaforlar kabus-korku, polyanacılık, esaret ve statü farkı şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Benzer şekilde Polat’ın (2014) araştırmasında da katılımcıların ücretli öğretmenliği “adaletsizlik” “kölelik” ve “emeğe saygısızlık” gibi kavramlarla ilişkilendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Torun (2010) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin farklı statülerde çalışmasının öğretmenlik mesleğinin toplumsal değerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda ücretli öğretmenlerin, istihdam biçimlerinden dolayı toplum içinde kadrolu öğretmenlerden düşük statüde algılandığı; özellikle ücretli öğretmenlere ikinci sınıf öğretmen gözüyle bakıldığı görülmektedir (Bayram, 2009). Böylece alan yazın ve mevcut çalışmanın, ek atama ve ücretli öğretmenlere kadro konusunda ortak bir eğilim gösterdiği ve yetersiz sayıda öğretmen ataması yapılmasının ücretli öğretmenlik alımı politikasının uygulanmasına neden olduğunu göstermektedir. Bu durumun da verimli bir öğretim sürecinin sağlanmasını aksatacağından konu ile ilgili önerilerin dikkate alınmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının sıklıkla dile getirdiği diğer bir önerinin “öğretmenlik branşları arasında geçiş yapılması” kodu altındaki “öğretmenlik branşları arasında kolayca geçiş yapılsın” önerisi olduğu görülmektedir. Branşlar arası geçişlerle ilgili olarak Türkiye’de öğretmen ihtiyacının karşılanamadığı durumlarda alan dışı atamalar, ihtiyacın karşılanması durumunda ise, alan dışı atanmış öğretmenlerin kendi alanlarına veya yakın alana geçişlerini sağlayan uygulamalar yapılmaktadır (Koçak ve Kavak, 2014). Buna örnek olarak zihinsel engelliler öğretmenliğine çocuk gelişimi bölümü mezunlarının kısa süreli sertifika programları uygulanarak atanması veya sınıf öğretmeni ihtiyacını karşılamak amacıyla eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümü dışındaki bölümlerde okuyan öğrencilere öğretmenlik sertifikası vermeyi amaçlayan programlar

gösterilebilir (Gökçe, 2018). Branşlar arasında geçişle ilgili ifade edilmiş öneriler şu şekildedir:

“Alan değişikliği bence norm doluluğuna göre yapılmalı. Mesela Edebiyat, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji branşlarında norm fazlası var artık. Dolayısıyla bu bölümlere alan değişikliğiyle geçmek yerine sınıf, beden, İngilizce gibi norm açığı bulunan bölümlere geçiş olmalıdır. Özellikle sınıf öğretmenliği bölümünde çok açık var bu sebeple bu açığın devlete masraf sağlamadan dolması için lise branş öğretmenlerinden sınıf öğretmenliği diploma sahibi olanlara geçiş hakkı verilmeli.”

“Bence her alan için yeterlilik sınavı açarak oralara öğretmenlerin geçişi sağlanabilir. Mesela Arapça veya din kültürü öğretmenliği açığını mevcut öğretmenler kapatamazsa yeterlilik sınavıyla yeterlilikler ölçülüp oradaki boşluk en azından ehil olanlarla doldurulabilir. Bir de yüksek lisansı bitiren öğretmen bitirdiği alana göre de yer değiştirebilmeli. Sonuçta 2 yıl boyunca uzmanlaşmıştır o konuda. Mesela ben ilahiyatta yüksek lisans yapıyorum ve yeterliyiz. Sınıf öğretmenlerinden zihin engelliler sertifikası olanları o alana teşvik edebilirler ve en azından özel eğitim sınıfları boş kalmaz ve daha düzgün bir eğitim verilebilir...”

Alan yazında da belirtildiği üzere özellikle ihtiyaç halinde branşlar arası geçişi kolaylaştırmanın öğretmen istihdamı açısından önemli olduğu ve bu alandaki eksiklikleri gidermede de faydalı olabileceği görülmektedir. Ayrıca, bu durumun öğretmen adayları arasında uzun vadede branşlar arasında geçiş yapabilme beklentisi de oluşturabileceği göz önünde bulundurularak eğitim politika ve planlamalarının yapılmasının daha etkili olabileceği söylenebilir.

2. Özel Eğitim Kurumları

Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşlerinden; özel sektöre yerine devlete atanmaya çalışma (n=15), çalışma koşullarının KPSS'ye hazırlanmayı zorlaştırması (n=7), öğretmen aday fazlalığının sömürülmesi (n=5) ve atama sonrası ayrılma sorunları çıkarmaları kodları (n=4) çıkmıştır. Bu kodlardan güçlük çıkarma, çalışma koşulları yoğunluğu, devlet okuluna atanma kategorileri elde edilmiştir. Bu kategorilerden “özel eğitim kurumları ile ilgili ifade edilmiş sorunlar” ve “özel eğitim kurumları ile ilgili öneriler” alt temaları, bu alt temalardan da “özel eğitim kurumları” teması oluşmuştur.

2.1 Özel Eğitim Kurumları ile İlgili Sorunlar

Özel eğitim kurumları ile ilgili ifade edilmiş sorunlarda belirtilen, “çalışma koşullarının KPSS'ye hazırlanmayı zorlaştırması” ve “öğretmen aday fazlalığının sömürülmesi” en fazla tekrar edilen kodlar olmuşlardır. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin özel eğitim kurumları ile ilgili ifade ettiği sorunlara ait veriler Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının özel eğitim kurumları ile ilgili tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod
Özel Eğitim Kurumları	Özel Eğitim Kurumları ile İlgili İfade Edilmiş Sorunlar	Güçlük çıkarma	Atanma sonrası ayrılma sorunları çıkarmaları
		Çalışma koşulları	Çalışma koşullarının KPSS'ye hazırlanmayı zorlaştırması
		yoğunluğu	Öğretmen adayı fazlalığının sömürülmesi
Toplam			6

Öğretmen adayları özellikle, dersane ve kurslarda çalışırken KPSS' ye hazırlanmanın çok zor olduğunu ve dersanelere boşta kalan öğretmenleri aldıklarını sıklıkla vurgulamışlardır.

“İşi bırakıp dershaneye gitmek lazım. Ben çok denedim özelde çalışıp sınava hazırlanmayı. Maksimum 80 aldım. İşi bırakıp dershaneye gittim 90 aldım 2016'da.”

“Eve bitmiş bir vaziyette geliyorum. Branşım felsefe artı rehberlik de üzerimde olduğundan odama giren çıkan belli değil. İş yerinde benim sınava hazırlandığımı bilmemeleri lazım tabi. Her dersane ortamı hoşgörülü olamayabiliyor.”

“Ben de 15 gündür çalışıyorum. Hem iş hem ders zor oluyor.”

“Ben geçen sene 76 aldım. Dershanede çalışıyorum. Ancak sabahları kütüphaneye gidiyorum. Öğleden sonra mesai başlıyor akşam 23.30'da ancak evde oluyorum.1 saat bakayım diyorum olmuyor.”

“Özel okulda çalışıyorum ve atanırsam istifa ederken dava açacaklarını düşünüyorum. Aynı şekilde giden arkadaş da dava açtılar. Tek avantajlı durumum maaşımı alamıyorum. 3 aylık maaşım içeride. Onu da vermezler kesin.”

“Yeni bir polis türü çıkmış arkadaşlar: Dershane polisi. Sokakta gezen işsiz öğretmenleri toplayıp dershanede çalıştırıyorlarmış.”

Öğretmen adayları özel eğitim kurumlarında çalışırken yaptıkları sözleşmeden dolayı atanmada zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bununla ilgili Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği “4857 sayılı İş Kanunu hükümlerinde kurucu veya kurucu temsilcileri ile eğitim personeli arasındaki iş sözleşmelerinin en az bir yıl süreli olarak yapılması” maddesine göre öğretmenlerle her yıl sözleşme yapılmaktadır (MEB, 2018). Çimen ve Karadağ'ın (2020) araştırma bulgularına göre bu sözleşmelerin her yıl yapılması, öğretmenlerin gelecek planları yapması yönünde bir engel olarak görülmektedir. Bu kapsamda öğretmen adaylarının çevrim içi platformlardaki atandıklarında işten ayrılımda zorluk yaşadığı ile ilgili görüşleri bu bulguyu destekler niteliktedir. Çimen ve Karadağ'ın araştırmasında katılımcılar ayrıca çalışma şartlarının kötü olduğunu, katılımcıların işsizlik

ile ilgili gelecek kaygılarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu kapsamda mevcut araştırmada, çalışırken KPSS'ye hazırlanamayan öğretmen adaylarının görüşleri özlük haklarının eksikliğine vurgu yapmaktadır. Diğer yandan özel eğitim kurumlarının atanamayan ve işsiz kalan öğretmenlerin yuvası olarak görülmesi, mevcut eğitim sisteminde bu kurumların eğitimden ziyade parayı önemseyen ticaret mantığında hareket eden kurumlar olarak hareket ettiğini göstermektedir (Baştürk ve Doğan, 2010).

2.2 Özel Eğitim Kurumları ile İlgili Öneriler

Özel eğitim kurumları ile ilgili öneriler alt temasında öğretmen adaylarına özel sektörde öğretmenlik yapılması yerine atanmaları yönünde hazırlık yapmaları önerisi bu kısımda sıklıkla belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin özel eğitim kurumları ile ilgili ifade ettiği önerilerine ait veriler Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının özel eğitim kurumları ile ilgili tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Kod	
Özel Eğitim Kurumları	Özel Eğitim Kurumları ile İlgili Öneriler	Devlet okuluna atanma	Özel sektör yerine devlete atanmaya çalışma	5
Toplam				5

Öğretmen adaylarının özel eğitim kurumları ile ilgili üst temada en fazla tekrar eden ifade “öneriler” kategorisindeki özel sektördeki öğretmenlikten kadrolu öğretmenliğe geçilmesi ile ilgili olduğu görülmüştür. Bu öneri ile ilgili örnek alıntılar şu şekildedir:

“15 yıl özel sektörde alanımdan çok farklı bir alanda çalışmış, tecrübe kazanmış biriyim. Yaşım şu an 40. Bunca yıla rağmen uzun bir aradan sonra KPSS' ye girdim ve iyi bir puan aldım. Şimdi ise atamaları bekliyorum. Özel sektör eski özel sektör değil artık. Çalışma şartları hem ağırlaştı hem de ekonomik şartları istediğiniz gibi elde edemiyorsunuz. Hele bir de içiniz de öğretmenliğe dair bir ukde kaldı ise bence hiç durmayın MEB' e geçin derim.”

“Eğer bölümünüz atanma şansı olan bir bölümse bana sorarsanız işi bırakıp ders çalışın. Ben özel sektörde 5 aydır çalışan yeni mezun bir özel eğitim öğretmeniyim. Kurumda 8 derse giriyorum. Sabah 6'da uyanıyorum akşam 6'da eve dönüyorum. 12 saatimi iş için harcıyorum. Bir de 1 saat özel ders veriyorum. Her gün 13 saatim boşa gidiyor. Zaten eve gelince yorgunluktan direk uyuyup kalıyorum. Şimdi atanma ihtimalim olsa işi bırakır evde ders çalışırdım. Yoksa üç kuruş paraya çekilecek dert değil özel sektörde öğretmenlik yapmak.”

Öğretmen adaylarının yukarıdaki ifadelerinden de anlaşılabacağı üzere, özel sektörün çalışma şartları gittikçe kötüleşmekte ve bu durum özel sektörden kadroya geçebilmek adına KPSS'ye hazırlanma sürecini zorlaştırmaktadır. Yıllar geçtikçe özel sektörün olumsuz

şartları ile öğretmen adayları devlete atanmak için büyük bir çaba sarf etmektedirler. Kiraz ve Kurul'un (2018) araştırmasına göre öğretmen adayları mezun olmalarına rağmen kadrolu olarak çalışabilmek için yıllarca KPSS'ye hazırlanmakta ve çoğunlukla atanamadıkları bu süreçte ya işsiz olmakta ya da çok düşük ücretli geçici işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Ayrıca dershanelerde maddi olarak düşük şartlarda çalıştırılan öğretmenler için "ücretsiz öğretmen" ve atanamayıp başka işler yapmak zorunda ya da işsiz kalan öğretmenler için de "dışlanmış öğretmen" kategorileri listeye eklenmektedir (Keskin-Demirer, 2012). Bir özel eğitim kurumunda çalışan öğretmen, günde on bir saati, haftada altmış saati geçen uzun süreli çalışma koşullarında çeşitli şekillerde montaj hattını hatırlatan bir hızla çalışır hale gelmiştir (Demirer, 2012). Bu durum özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin bir yandan MEB'e geçme isteğini artırırken diğer yandan KPSS'ye hazırlanmalarını zorlaştırmaktadır. Mevcut araştırmanın bulguları da öğretmen adaylarının özel eğitim kurumlarının çalışma koşullarının zorluğunu yansıtmaktadır. Öğretmen adayları bu kapsamda çevrim içi platformlarda meslektaşlarına özel sektörü bırakarak KPSS'ye hazırlanmaları gerektiğini sıklıkla önermişlerdir.

3. Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlardaki atamaya ilişkin görüşlerinden; öğretmenlik mesleğinin değerinin azalması (n=18), eğitim fakültelerinde bilimsel eğitim verilmemesi (n=12), her yerde eğitim fakültesi açılması (n=8), eğitim fakültesi öğrenci sayısının azaltılması (n=9) ve fen-edebiyat fakültelerinden atama yapılması (n=6) kodları oluşmuştur. Bu kodlardan eğitim programı sayısı, öğretmenlik mesleğine bakış açısı, eğitim fakültelerinin niteliği, eğitim fakültesi öğrenci sayısı ve fen-edebiyat fakültesi öğretmen istihdamı alt kategorileri, bu alt kategorilerden "yükseköğretim politikası" ve "üniversiteler" kategorileri oluşturulmuştur. Bu kategorilerden ise "YÖK" ile ilgili ifade edilmiş sorunlar" ve "YÖK ile ilgili öneriler" alt temaları, bu alt temalardan da "YÖK" teması oluşturulmuştur.

3.1 YÖK ile İlgili Sorunlar

YÖK ile ilgili ifade edilmiş sorunlarda; öğretmenlik mesleğinin değeri azalıyor, eğitim fakültelerinde bilimsel eğitim verilmiyor ve her yerde eğitim fakültesi açılıyor en fazla dile getirilen sorunlar olmuşlardır. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin YÖK ile ilgili ifade ettiği sorunlara ait veriler Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının YÖK ile ilgili tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Alt Kategori	Kod	
YÖK	YÖK ile ilgili ifade edilmiş Sorunlar	Yükseköğretim Politikası	Öğretmenlik Mesleğine Bakış Açısı	Öğretmenlik mesleğinin değerinin azalması	8
			Eğitim Programı Sayısı	Her yerde eğitim fakültesi açılması	
		Üniversiteler	Eğitim Fakültelerinin Niteliği	Eğitim fakültelerinde bilimsel eğitim verilmemesi	2
			Toplam		

Öğretmen adaylarının YÖK ile ilgili ifadelerini kapsayan Tablo 4 incelendiğinde; öğretmen adayları sorunlar arasında en fazla “öğretmenlik mesleğinin değeri azalıyor” ifadesini belirtmişlerdir. Bu soruna yönelik ifadelerden örnek bir alıntı ise şu şekildedir:

“Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirir. Fen edebiyat fakülteleri ise araştırmacı, bir alanda uzman yetiştirir. Fen edebiyat fakültesi mezunlarının öğretmen olması haksızlık ve adaletsizliktir. Şu anda öğrenci ve eğitim kalitesi düşükse bunun büyük sebebi de eğitimci olmayanların (fen edebiyatçılar, ziraat mezunları, su ürünleri mezunları, işletme iktisat mezunları, veterinerler vs vs.) sınıflara öğretmen sıfatıyla girmesidir. Ve eğitim fakültesi mezunlarının işsiz kalmasının sebebi de bunlardır... Öğretmenlik bizim işimiz. Bırakın da herkes kendi işini yapsın.”

Örnek ifadede de vurgulandığı üzere; eğitim fakültesi dışında fen ve edebiyat fakültelerinin de öğretmen yetiştirmeye yönelik katılımlarının öğretmen adaylarının istihdamını zorlaştırdığı, öğretmenlerin niteliğini azalttığı ve bu durumun öğretmen adaylarında mesleki anlamda umutsuzluk yarattığı sıklıkla dile getirilmiştir. Türkiye’de geçmişte olduğu gibi bugün de öğretmen ihtiyacını kapatmak amacıyla nitelikten ziyade niceliğe önem verildiği görülmektedir. Bu kapsamda Türkiye’de öğretmenlik mesleği çoğu zaman “herkese açık” bir meslek olarak görülmekte, diğer bir deyişle eğitim ve beceriye bakılmadan herkesin yapabileceği bir meslek olduğu düşünülmektedir (Budak, 2009). İneği hastalandığında bir “veterinere”, çocuğunun eğitilmesi gerektiğinde yine bir veteriner (ya da başka meslekten olup öğretmenliği bir “iş” olarak yapanlara) götüren veli ya da onlardan oluşan diğer bireylerin, öğretmenlik mesleğinin niteliğine yönelik toplumun bakış açısını yansıtmaktadır (Toprakçı, 2009). Bu bakış açısı ve eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının seçiminde mesleği tanıma, sevmeye ve bağlılık kriterlerinin esas alınmaması öğretmenlik mesleğinin önemini tartışılır hale getirmiştir (Kartal, 2013). Bu nedenle uzun vadede sağlıklı ve planlı olarak öğretmen açığının kapatılması yoluna gidilmesi ve meslekten olanların istihdam edilmesi, eğitimin verimliliği bakımından önemlidir (Çinkır ve Kurum, 2017). Buna göre, mevcut araştırma bulgularının alan yazınla paralel nitelikte olmasının yanında, öğretmenlerin niteliğine yönelik elde edilen bulgular arasındaki olumsuz yargıların öğretmenlik mesleğine olan bakış açılarını yansıtmaları açısından önemlidir.

Öğretmen adaylarının YÖK ile ilgili ifadelerini kapsayan Tablo 5 incelendiğinde “eğitim programı sayısı” ve “eğitim fakültelerinin niteliği” kodlarında çok fazla eğitim bölümünün açılması ve eğitim fakültesinde bilimsel eğitim verilmemesi ile ilgili görüşler belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim fakülteleri ile ilgili uygulanan politikalara dair eksikliği vurgulayarak ifade ettikleri sorunlar şu şekildedir:

“Plansız şekilde yüzlerce yeni üniversite ve öğretmenlik bölümü açılar ve yüzbinlerce kişiye öğretmenlik umudu verdiler. Şimdi de bu umut verdikleri kişilere adeta ne haliniz varsa görünüyorlar.”

“Bir mesleğin saygınlığını azaltmak istiyorsanız sayısını çoğaltın.”

“Eğitim fakülteleri elif be te ... derken fen-edebiyat okuyanlar tuğla gibi kitapları okuyor... Eğitim fakültelerinde aşağıdakilerden hangisi Tanzimat edebiyatı eseridir derken fen edebiyat okuyan birisine Tanzimat edebiyatını anlatın diyorlar. Nitelikli olarak fen-edebiyat okuyan bir gencin bu ülkede verebilecek çok şeyi var. Bilgisine ve kendine güvenen insan KPSS ile zaten bu rakipleri geride bırakır.”

Yukarıdaki örnek ifadelerden de anlaşılacağı üzere, eğitim planlamalarındaki hata veya eksikliklerin öğretmen adaylarının istihdamı üzerindeki etkisi oldukça belirgindir. Bilir’in (2011) öğretmen yetiştirme ve istihdam politikaları üzerine yapmış olduğu tarihsel incelemesinde de YÖK’ün sayısal olarak öğretmen gereksinimini karşılamak bahanesiyle yeterli öğretim üyesi olup olmadığına bakmadan çok sayıda eğitim bölümü açtığı ve ikinci öğretim programlarının açılmasına izin vererek nitelikli öğretmen yetiştirmeden uzaklaştığı gözlenmiştir. Diğer yandan Baysan, Ercan ve Öztürk, (2011) çalışmasında eğitim fakültelerindeki programlarda gerek kontenjan gerekse sayı bakımından önemli bir artış olduğu, bu nedenle öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası istihdam sorunu ile karşılaştığı bulgularını elde etmiştir. Bu kapsamda, eğitim fakültelerinin ve programların fazlalığı ile ilgili mevcut araştırma bulguları alan yazındaki diğer bulguları destekler niteliktedir.

Eğitim fakültelerinin niteliği ile ilgili Azar (2011) çalışmasında, eğitim fakültesinde dersler arasında birbirini tamamlayan mantıksal ilişki kurulmadığını, seçmeli dersler belirlenirken öğrenci ihtiyaçları yerine öğretim elemanlarının eğilimleri ve tercihlerinin kriter olduğunu ve okul deneyimi ile öğretmenlik uygulaması konusunda eğitim fakültelerinin öğretim elemanlarının yeterince eğitilemediği bulgularını elde etmiştir. Atanur Başkan, Aydın ve Madden (2006) tarafından yürütülen bir başka çalışmada ise; Türkiye’de, eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme sisteminin teknik ve akademik boyutlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği bulguları elde edilmiştir. Ayrıca, öğretmenlik programları derslerinin, genel kültür, öğretmenlik meslek bilgisi ve okul uygulamaları boyutlarına ağırlık verilmediği tespit edilmiş; öğretmen eğitimi süreci sonunda, adayların performanslarını gösterebilecekleri uygulama sınavlarının ve meslek öncesinde alan bilgilerini de ölçmeye yönelik sınavların gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda mevcut araştırmada öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda eğitim fakültelerinde

verilen eğitimin niteliğini sorgulaması, alan yazında eğitim fakültelerinde yapılan yanlış uygulamalara dair bulgulara paralel olduğunu göstermektedir.

3.2 YÖK ile İlgili Öneriler

YÖK ile ilgili öneriler alt temasında öğretmen adaylarına eğitim fakülteleri öğrenci sayısı azaltılmalı ve fen-edebiyat fakültelerinden öğrenci ataması artırılmalı önerileri bu kısımda sıklıkla belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin YÖK ile ilgili ifade ettiği önerilerine ait veriler Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının YÖK ile ilgili tema, kategori, kod ve ifadeleri

Tema	Alt Tema	Alt Kategori	Kategori	Kod
YÖK	YÖK ile İlgili Öneriler	Yükseköğretim Politikası	Eğitim Fakültesi Öğrenci Sayısı	Eğitim fakülteleri öğrenci sayısı azaltılmalı
			Edebiyat Fakültesi Öğretmen İstihdamı	Fen-Edebiyat fakültelerinden öğrenci ataması artırılmalı
Toplam				5

Öğretmen adaylarının YÖK ile ilgili ifadelerini kapsayan Tablo 6 incelendiğinde; en çok tekrar eden önerinin “eğitim fakültesi öğrenci sayısı” ile ilgili olduğu görülmüştür. Öğretmen adayları eğitim fakültesi öğrenci sayısının fazla olmasıyla ilgili olarak, atanmada kontenjanın yetersiz olması ve eğitim fakültelerindeki öğrenci fazlalığını vurgulayarak yaptıkları öneriler şu şekildedir:

“Ne olacak bu kadar eğitim fakültesi mezunu ve formasyon alan genç öğretmen adayları. Bir an önce üniversite kontenjanları düşürülüp bu öğretmen adaylarını yavaş yavaş eritmek gerekir.”

“Açık öğretim derhal kapatılmalı. Ayrıca sadece tabeladan ibaret üniversiteler kapatılmalı. Türkiye’de branşında ilk 150 bine giremeyen öğretmen olmamalı. Artık bir sınır gelmeli. Az olsun öz olsun. Mezun olan iş bulma olanağı artsın. Kalite artsın. İnsan yetiştirmek o kadar kolay değil”

Yukarıdaki örnek ifadeye bakıldığında; eğitim fakültesi öğrenci sayısı fazlalığının neden olduğu kontenjan sıkıntısından söz ettikleri ve eğitim fakültelerine daha az öğrenci alınarak öğretmen adaylarının sayıca azaltılmasına dair önerilerde bulundukları görülmektedir. Akpunar ve Erdamar’ın (2020) çalışmasında öğretim elemanları mezunların istihdamına yönelik önerilen çözümlerden en çok kontenjanların daraltılması önerisini benimsemişlerdir. Nartgün’ün (2002) çalışmasında da katılımcıların eğitim fakültesinde

fazla mezun varsa ihtiyaç olduğu kadar öğretmen yetiştirilmesi gerektiğine dair önerisi mevcut araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Günümüzde eğitim fakültelerinden her yıl 30 binden fazla öğretmen adayı mezun olmakta, pedagojik formasyon alan diğer fakültelerin mezunları da eklendiğinde, bu sayının 60 bine çıkabileceği düşünülmektedir (Gökçe, 2018). Öğretmen ihtiyacını karşılamak için eğitim fakülteleri olmasına rağmen, plansız bir büyüme ile istihdam problemi yaşayan eğitim fakültesi dışındaki diğer fakülte mezunlarına “potansiyel öğretmen adayı” gözüyle bakılmakta ve bu da “bilen öğretir” mantığı ile gerekçelendirilmeye çalışılmaktadır (Yılmaz ve Altınkurt, 2011). MEB’in 2010-2014 stratejik planında öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz-talep dengesinin yeterince kurulmadığı ve eğitim planlamalarının kısa vadeli yapıldığı ve sık sık değişikliğe uğradığı ifadeleri yer almaktadır (Aydın ve ark., 2014). Bu kapsamda, yanlış eğitim politikaları sebebiyle üniversitelerin çoğunda eğitim fakültelerinin bulunması ve bu fakültelerin ihtiyaç fazlası mezun vermesi öğretmen işsizliğinin ve atanamayan öğretmen adaylarının sayıca yüksekliğinin nedenleri olduğu söylenebilir. Mevcut araştırma bulguları ve alan yazının da desteklediği gibi, öğretmenlik mesleğine olan saygı ve değer dikkate alınarak sadece eğitim fakültesi mezunu öğretmen adaylarının atamalarının yapılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atanmaya ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu amaçla çevrim içi platformlarda paylaşılan görüşler önce bir havuzda toplanmış, yapılan içerik analizine göre de temalara ayrılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının çevrim içi platformlarda atamaya ilişkin görüşleri MEB, ÖEK ve YÖK kaynaklı olarak üç temada toplanmıştır. MEB, ÖEK ve YÖK temalarındaki görüşlerin arasında en çok vurgulanan kategori MEB ile ilgili öneriler olmuştur. MEB ile ilgili öneriler kategorisinde en fazla tekrar eden kodlar ek atama yapılması, mülakatın sıralamayı değiştirmemesi ve ücretli öğretmenliğin kaldırılması olmuştur. Araştırmada en çok vurgulanan ikinci kategori MEB ile ilgili ifade edilmiş sorunlar olmuştur. MEB ile ilgili ifade edilmiş sorunlar arasında en fazla tekrar eden kodlar kontenjan düşüklüğü, formasyon alanların eğitim fakültesi mezunlarının istihdamını zorlaştırması, karma alım yapılması ve ücretli öğretmenlere kadro verilmemesi olmuştur. Araştırmada ortaya çıkan ikinci tema olan özel eğitim kurumlarında özel eğitim kurumları ile ilgili öneriler kategorisinde en fazla tekrar eden kod özel özel sektör yerine devlete atanmaya çalışma olmuştur. Özel eğitim kurumları ile ilgili ifade edilmiş sorunlar kategorisinde ise en fazla tekrar eden kod çalışma koşullarının KPSS’ye hazırlanmayı zorlaştırması olmuştur. Araştırmada ortaya çıkan YÖK temasının en çok vurgulanan YÖK ile ilgili ifade edilmiş sorunlar kategorisinde, öğretmenlik mesleğinin değerinin azalması; YÖK ile ilgili öneriler kategorisinde ise eğitim fakültesi öğrenci sayısının azaltılmasının en fazla tekrar eden kodlar olduğu görülmektedir.

Bu kapsamda araştırmada aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Ücretli öğretmenlerin çalışma koşulları ve özlük hakları iyileştirilmelidir.
- Mülakatta objektif olmayan uygulamalara yer verilmemelidir.
- Eğitim fakültesi mezunu olanların sonradan formasyon alan öğrencilere karşı avantajları korunmalıdır.
- Karma alım yerine yıllık puanlama sistemine göre atamalar yapılmalıdır.
- KPSS sınavının değerlendirmede tek başına kullanılması yerine öğrencilerin sınıf yönetimi ve iletişim becerileri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmen adaylarının istihdamında kontenjan artırılmalıdır.
- Özel eğitim kurumlarındaki çalışma koşulları öğretmenlerin KPSS'ye hazırlanmalarını destekleyecek biçimde düzenlenmelidir.
- Özel eğitim kurumlarındaki çalışma koşulları öğretmenlerin işi geçici olarak görmelerini engelleyecek biçimde iyileştirilmelidir.
- Eğitim fakültelerine alınan öğrenci sayısı azaltılmalıdır.
- Eğitim fakültelerinde verilen eğitimin niteliği artırılmalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulu ortak bir politika üretmek, eğitim fakültelerinin öğrenci kontenjanını düşürüp mezun öğretmen atamalarını artırmalıdır.

KAYNAKLAR

- Abu, N. K., Bacanak, A., ve Gökdere, M. (2016). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 287-307.
- Akpınar, B., ve Erdamar, F. S. (2020). Öğretmen istihdamı ve atanamayan öğretmenler bağlamında aşırı eğitimlilik sorunu. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 838-852.
- Aküzüm, C., Demirkol, M., Ekici, Ö., ve Talu, M. (2015). Öğretmen adaylarının KPSS öğretmenlik alan bilgisi sınavına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(18), 331-344.
- Ali, A. (2011). Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik mi, Nicelik mi?. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1 (1), 36-38.
- Atanur Baskan, G., Aydın, A., ve Madden, T. (2006). Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 35-42.
- Atav, E., ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel*, (1), 01-13.
- Baştürk, R. (2007). Kamu Personel Seçme Sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 163-176.
- Baştürk, S., Doğan, S. (2010). Lise öğretmenlerinin özel dershaneler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 7:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>
- Bayram, G. (2009). *Öğretmenlerin istihdam biçimi farklılıkları ve yarattığı sorunlar: Ankara'da çalışan sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerin görüşlerine dayalı bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baysan, S., Ercan, B., ve Öztürk, A. (2011). Türkiye'de öğretmen yetiştirmede istihdam sorunu: Sosyal bilgiler öğretmenliği örneği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 131-154.
- Berliner, D. C. (2005). The near impossibility of testing for teacher quality. *Journal of teacher education*, 56(3), 205-213.
- Budak, T. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları (Kocaeli ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Creswell, J. W. (2003). A framework for design. *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*, 9-11.
- Çimen, B. and Karadağ, E. (2020). A qualitative study on working conditions and future anxieties of teachers at private schools. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 518-541. DOI: 10.17679/inuefd.476428
- Demir, D. K. (2012). Eğitimde piyasalaşma ve öğretmen emeğinde dönüşüm. *Çalışma ve Toplum*, 1(32), 167-186.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Anı Yayıncılık.
- Epçayan, C. (2016). Öğretmen adaylarının KPSS ve öğretmenlik atamaları hakkındaki görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11 (3), 1065-1090.
- Eraslan, L. (2004). Öğretmenlik mesleğine girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-31.
- Erdem, E., ve Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236. Erişim: https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2020/05/suc_karnesi.pdf
- Gençay, S. (2009). Beden eğitimi öğretmen adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (27), 380-388.
- Gökçe, A. T. (2014). Atanamama nedeniyle farklı bir mesleğe yönelen işsiz aday öğretmenler üzerine bir çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 191-208.
- Gündoğdu, K., Çimen, N., ve Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına KPSS ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 35-43.
- Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2014). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. *Ankara: Seçkin Yayıncılık*, 271.
- Güven, S., ve Gizem, D. A. K. (2017). Öğretmen adaylarının Kamu Personel Seçme Sınavına (KPSS) ilişkin oluşturdukları görsel metaforlar. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 8(15), 2-16. <http://oakgm.meb.gov.tr/www/ozel-okul-sayisinda-rekor-artisticerik/1099>
- https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29/165120_10_sura.pdf
- Karataş, S., ve Güleş, H. (2013). Evaluation of the Selection Exam for Civil Servants (KPSS) from Pre-Service Teachers' Perspectives. *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(1).
- Kartal, S. (2013). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre eğitim sistemimizde değiştirilmesi gereken noktalar. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(ÖYGE Özel Sayısı), 255-269.
- Kiraz, Z., ve Kurul, N. (2018). Türkiye'de öğretmen işsizliği ve ataması yapılmayan öğretmenler hareketi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 270-302.
- Koşar, D., Er, E., Koşar, S., ve Kılınç, A. Ç. (2018). Öğretmen atamalarında sözlü sınav uygulamasının değerlendirilmesi: atanmış ve atanmayan öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı nitel bir analiz. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(218), 135-162.
- Kulik, L. (2000). Jobless men and women: A comparative analysis of job search intensity, attitudes toward unemployment, and related responses. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 73 (4), 487-501.
- MEB. (2010). Şura Kararları, Erişim tarihi 30.10.2021.
- Memduhoğlu, H. B., ve Kayan, M. F. (2017). Öğretmen seçme ve atama uygulaması olarak kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin öğretmen adaylarının algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1259-1288.
- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (2017). Özel okul sayısında rekor artış. Erişim tarihi: 30/10/2021.
- Morrison, K., ve Tang Fun Hei, J. (2002). Testing to destruction: A problem in a small state. *Assessment in Education, principles: policy ve practice*, 9 (3), 289-317.
- Nartgün, S. S. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen atama esasları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2).
- Odabaş, S. (2010). Öğretmen adaylarının KPSS sınavına ilişkin görüşleri (Ankara örneği) (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi).
- Oktay, H. (2012). *Türkiye'de öğretmen istihdamında yaşanan sorunlar*. Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Öğülmüş, K., Yıldırım, N., ve Aslan, G. (2013). Ücretli Öğretmenlerin Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar ve Ücretli Öğretmenlik Uygulamasının Okul Yöneticilerince Değerlendirilmesi. *Ilkogretim Online*, 12(4), 1087-1099.
- Özan, M. B., Gavcar, M., Saçaklı, F., ve Şahin, N. (2014). Okul yöneticilerinin seçilme ve atanma kriterlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(1), 103-134.
- Özden, Y., (2003) *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Polat, S. (2013). Ücretli öğretmenlik istihdamının yarattığı sorunlar üzerine nitel bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(28), 67-88.
- Recepoglu, E., Akgün, K., ve Aksu, S. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının KPSS alan sınavına ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2537-2548.
- Sezgin, F., ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 10-22.
- Şahin, İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1167-1184.
- Şahin, M., ve Adıgüzzelli, F. (2016). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 2(5), 80-95.
- Tonbul, Y., ve Altunay, E. (2010). Eğitim fakültelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkısı. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(3), 2188-2209.
- Toprakçı, E. (2005). Türkiye'deki Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin evlerindeki bilgisayarı mesleki amaçlı kullanım profilleri (Sivas İli Örneği). *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(2).
- Toprakçı, E. (2009). "Öğretmenlerin suç karnesi- yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz" *Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Bildiri Kitabı*, 14-15 Mayıs 2009 (ss.475-487)
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi*. Pegem Akademi, 1-454.
- Toprakçı, E., ve Altunay, E. (2015). *Anılarla öğretmenlik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Toprakçı, E., ve Gülmez, D. (2018). Velilerin penceresinden öğrencilerin eğitim hayatı (Anılar bağlamında nitel bir analiz). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 253-275.
- Toprakçı, E., Yücel, H., Bilbay, A., Bağcıvan, E., Çakır, İ., ve Bayraktutan, İ. (2010). Öğretmen ve öğretmen adaylarının türk millî eğitiminin genel amaç ve ilkelerinden haberdarlık düzeyleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 971-999.
- Turan, M., ve Bozkurt, E. (2010). Ücretli öğretmenlik sistemine ilişkin öğretmen görüşleri. *Education Sciences*, 5(4), 1543-1557.
- Ünal, L. I. (1996). *Eğitim ve yetiştirme ekonomisi*. Epar Yayınları.
- Wang, Z. ve Brown, G. (2014). Hong Kong tertiary students' conceptions of assessment of academic ability. *Higher Education Research and Development*, 33(5), 1063-1077.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Ankara: Seçkin Publishing*, 24-32.
- Yıldırım, O. ve Koca, M.R. (2015). Fen, Matematik alanlarından mezun ve 2013 Kpss'ye katılan adayların başarı durumlarının karşılaştırılması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 4 (4), 148-155.
- Yılmaz, K., ve Altunkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası insan bilimleri dergisi*, 8(1), 942-973.
- Yılmaz, M. (2018). Ücretli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12 (25), 102-116.

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity

Equality of opportunity in education is an essential issue for a country. Equal opportunity in education means providing equal learning opportunities and environments to students in a country's schools. Many countries have put forward the equality of opportunity in education with the definition of "right to education". In order for a country to be in a good position in terms of opportunity/rights in education, children and young people should be educated within the framework of equal opportunities and opportunities, regardless of their family's socioeconomic status, gender, origin or family belonging to any group. This book contains the contributions of the 6th International Contemporary Educational Research Congress. The purpose of the congress was to give a lecture on the main topic "Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity", to discuss this main topic and thus to focus on the relationship from education for equal opportunities to tolerance and peace, as well as taking up and discussing questions in the field of education and pedagogy.

Prof. Dr. Sergii KHOLOD, Rector of the Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine.

Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL, President of the Contemporary Educational Research Association / Academic Member of Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, Türkiye.

Dr. Tamara ISHCHENKO, Academic Member of the Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine.

Globe
EDIT

Sergii KHOLOD · Nevide AKPINAR DELLAL ·
Tamara ISHCENKO (Eds.)

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

Education, Tolerance and Peace for Equal
Opportunity

Sergii KHOLOD
Nevide AKPINAR DELLAL
Tamara ISHCENKO (Eds.)

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

**Sergii KHOLOD
Nevide AKPINAR DELLAL
Tamara ISHCENKO (Eds.)**

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

**Education, Tolerance and Peace for Equal
Opportunity**

FOR AUTHOR USE ONLY

GlobeEdit

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:

GlobeEdit

is a trademark of

Dodo Books Indian Ocean Ltd., member of the OmniScriptum S.R.L Publishing group

str. A.Russo 15, of. 61, Chisinau-2068, Republic of Moldova Europe

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-0-62899-2

Copyright © Sergii KHOLOD, Nevide AKPINAR DELLAL, Tamara ISHCENKO (Eds.)

Copyright © 2021 Dodo Books Indian Ocean Ltd., member of the OmniScriptum S.R.L Publishing group

FOR AUTHOR USE ONLY

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity

Alfred Nobel University

Dnipro / UKRAINE

October 11 – 13, 2021

Editors

**Sergii KHOLOD, Nevide AKPINAR DELLAL,
Tamara ISHCENKO**

FOR AUTHOR USE ONLY

CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES

Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity

Edited by Editors

Sergii KHOLOD, Nevide AKPINAR DELLAL, Tamara ISHCENKO

BOOK OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH

Copyright GlobeEdit, December 2021

All Rights Reserved. The responsibility of the full-text articles contained in the book belongs to the authors. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Publisher.

Alle Rechte vorbehalten. Die Verantwortung für die im Buch enthaltenen Tagungsbeiträge liegt bei den Autoren. Kein Teil dieses Buches darf ohne schriftliche Genehmigung des Herausgebers in irgendeiner Form oder mit irgendwelchen Mitteln, sei es elektronisch oder mechanisch, einschließlich Fotokopieren, Aufzeichnen oder durch ein beliebiges Informationsspeicher- und Abrufsystem reproduziert oder verwendet werden.

GlobeEdit

is an imprint of OmniScriptum S.R.L.

Republic of Moldova, Chisinau-2068, str. A.Russo 15, of.61

E-Mail: info@omniscryptum.com

www.globeedit.com

ISBN: 978-620-0-62899-2

IN MEMORY OF PROF. DR. BORYS KHOLOD,
WHO PASSED AWAY JUST AFTER THE CONGRESS

FOR AUTHOR USE ONLY

FOREWORD

This book contains the contributions of the 6th International Contemporary Educational Research Congress, carried out in cooperation with the Alfred Nobel University (Ukraine) and the Association for Contemporary Educational Research CEAD (Türkiye) in Dnipro, between 11-12-13 October 2021. Dnipro is one of the most beautiful metropolitan cities of Ukraine on the banks of the Dnieper River with a deep-rooted history and one million inhabitants.

The purpose of the congress, whose contributions were published here, was to give a lecture on the main topic "Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity", to discuss this main topic and thus to focus on the relationship from education for equal opportunities to tolerance and peace, as well as taking up and discussing questions in the field of education and pedagogy.

The most important feature of universities besides educational activities is that they make research a culture in society. Congresses and symposia are an important part of this research culture. Scientists meet at congresses and symposia, research results are shared, interacted and contributed to increasing the quality of scientific work and productions. As part of the international participation quota, different scientific and humanitarian dialogues develop between scientists from different countries and productive scientific results are achieved.

I think that the fundamental missions and goals of universities, all educational institutions and also non-governmental organizations should be the education of people in tolerance, peace, love of people and nature, so that they can become valued and honorable members of a democratic and just society. Equality of opportunity in education is an essential issue for a country. Equal opportunity in education means providing equal learning opportunities and environments to students in a country's schools. Many countries have put forward the equality of opportunity in education with the definition of "right to education". In order for a country to be in a good position in terms of opportunity/rights in education, children and young people should be educated within the framework of equal opportunities and opportunities, regardless of their family's socioeconomic status, gender, origin or family belonging to any group.

We strongly believe that the 6th International Contemporary Educational Research Congress opened new perspectives and underlined the importance of Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity to the scientists and researchers.

Prof.Dr.Nevide AKPINAR DELLAL

VORWORT

Dieses Buch enthält die Beiträge des 6. Internationalen Kongresses für Zeitgenössische Bildungsforschung, der in Zusammenarbeit der Alfred-Nobel-Universität (Ukraine) und des Verbandes für Zeitgenössische Pädagogische Forschung (Türkiye) in Dnipro organisiert wurde, vom 11.-12.-13. Oktober 2021. Dnipro ist eine der schönsten Metropolen der Ukraine am Ufer des Dnjepr mit einer tief verwurzelten Geschichte und einer Million Einwohnern.

Das Ziel des Kongresses, dessen Beiträge hier veröffentlicht sind, war es, zum Leitthema „Bildung, Toleranz und Frieden für Chancengleichheit“ zu referieren, dieses Leitthema zu diskutieren und somit den Fokus auf die Beziehung von der Bildung für Chancengleichheit auf Toleranz und Frieden zu legen, sowie Fragen im Bereich Bildung und Pädagogik aufzugreifen und zu diskutieren.

Das wichtigste Merkmal von Universitäten neben den Bildungsaktivitäten ist, dass sie die Forschung zu einer Kultur in der Gesellschaft machen. Kongresse und Symposien sind ein wichtiger Bestandteil dieser Forschungskultur. Im Rahmen von Kongressen und Symposien treffen sich Wissenschaftler, Forschungsergebnisse werden geteilt, interagiert und zur Qualitätssteigerung wissenschaftlicher Arbeiten und Produktionen beigetragen. Im Rahmen der internationalen Beteiligungsquote entwickeln sich unterschiedliche wissenschaftliche und humanitäre Dialoge zwischen Wissenschaftlerinnen und Wissenschaftlern aus verschiedenen Ländern und es werden produktive wissenschaftliche Ergebnisse erzielt.

Ich denke, dass die grundlegenden Missionen und Ziele der Universitäten, aller Bildungseinrichtungen und auch nichtstaatlichen Organisationen die Erziehung des Menschen zur Toleranz, zum Frieden, zur Menschen- und Naturliebe sein sollten, damit sie zu geschätzten und ehrenvollen Mitgliedern einer demokratischen und gerechten Gesellschaft werden können. Chancengleichheit in der Bildung ist ein wesentliches Thema für ein Land.

Chancengleichheit in der Bildung ist ein wesentliches Thema für ein Land. Chancengleichheit in der Bildung bedeutet, den Schülern in den Schulen eines Landes gleiche Lernchancen und -umgebungen zu bieten. Viele Länder haben die Chancengleichheit im Bildungswesen mit der Definition des „Rechts auf Bildung“ vorangetrieben. Damit ein Land in Bezug auf Bildungschancen/-rechte gut aufgestellt ist, sollten Kinder und Jugendliche im Rahmen der Chancen- und Chancengleichheit ausgebildet werden, unabhängig von sozioökonomischem Status, Geschlecht, Herkunft oder Familienzugehörigkeit der Familie jede Gruppe.

Wir sind fest davon überzeugt, dass der 6. Internationale Kongress Zeitgenössischer Pädagogischer Forschung neue Perspektiven eröffnet und die Bedeutung von Bildung für Chancengleichheit, Toleranz und Frieden für Wissenschaftler und Forschende unterstrichen hat.

Prof.Dr.Nevide AKPINAR DELLAL

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD.....	3
VORWORT	4
PRESIDENTS OF THE CONGRESS / PRESIDENTS OF THE CONGRESS ORGANIZATION COMMITTEE	9
MEMBERS OF ORGANIZATION COMMITTEE	9
GRAPHIC DESIGN	10
HONORARY COMMITTEE	11
KEYNOTE SPEAKERS	11
BOARD OF REVIEWING EDITORS	13
SCIENTIFIC AND ADVISORY COMMITTEE.....	15
CONGRESS OPENING SPEECHES	20
OPENING SPEECH OF PRESIDENT OF THE CONGRESS.....	21
Prof.Dr. Nevide AKPINAR DELLAL	21
OPENING SPEECH OF PRESIDENT OF THE CONGRESS.....	25
Prof.Dr. Borys KHOLOD	25
OPENING SPEECH OF RECTOR OF ALFRED NOBEL UNIVERSITY	28
Prof.Dr. Sergii KHOLOD	28
KEYNOTE SPEECHES	30
EĞİTİM, EŞİTLİK, TOLERANS VE ÇOĞULCULUK BİLİNCİ NASIL GELİŞTİREBİLİR?	31
Prof. Dr. Onur Bilge KULA	31
MEHRSPRACHIGE BERUFSKOMMUNIKATION	53
Prof. Dr. Thorsten ROELCKE	53

TRANSFORMATION OF TURKEY AND EQUAL OPPORTUNITY APPROACH IN ATATURK'S REVOLUTION OF EDUCATION	60
Prof. Dr. Ali AKDEMİR	60
PRINCIPLES, VALUES AND RESPONSIBILITIES AS KEY ELEMENTS FOR CONTEMPORARY UNIVERSITIES	64
Prof. Dr. Marcelo KNOBEL.....	64
ZEITGENÖSSISCHE KRANKENSCHWESTER IN POLEN	69
Prof. Dr. Sonia GRYCHTOŁ.....	69
EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ AÇISINDAN DÜŞÜK GELİRLİ AİLELERE YÖNELİK ALMANYA'NIN SOSYAL POLİTİKALARI.....	78
Prof. Dr. Muhammet KOÇAK	78
FELSEFE EĞİTİMİ VE HOŞGÖRÜ	86
Prof. Dr. Ali Osman GÜNDOĞAN.....	86
TÜRKİYE'DE EĞİTİM, KÜLTÜR VE SANAT'TA FIRSAT EŞİTLİĞİNE ÖRNEK BİR KURUM: HALKEVLERİ	93
Prof. Dr. Bayram AKÇA	93
EVRENSEL HOŞGÖRÜ VE YUNUS EMRE	103
Prof. Dr. Ali AKAR.....	103
PANEL DISCUSSIONS.....	110
ÇAĞDAŞ TOPLUM, EĞİTİMDE EŞİTLİK İLKESİ, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	111
Mürsel ÖZATA	111
KAMUSAL EĞİTİM HAKKI VE FIRSAT EŞİTLİĞİ	120
Birdal SAVRAN	120

PROCEEDINGS	126
ВЗАИМОСВЯЗИ ИНФОРМАТИКИ И НАУКОВЕДЕНИЯ	127
Проф.В.М.ТЮТЮННИК	127
A CASE STUDY ON ENGLISH TEACHERS' PERCEPTIONS OF PORTFOLIO ASSESSMENT: FROM THE PERSPECTIVE OF TEACHERS WHO ARE NOT USING PORTFOLIOS AS AN ASSESSMENT TOOL.....	141
Ece DİLBER, Assoc. Prof. Dr.Perihan KORKUT	141
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE TÜRKİYE'DE DEZAVANTAJLI ÖĞRENCİ GRUPLARININ UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE EĞİTİME ERİŞİMİ.....	166
Dr. Nevruz UĞUR, Doç. Dr. Pervin Oya TANERİ, Mehmet M. AKGÜNDÜZ	166
“WIE BITTE? A1.1” ADLI ALMANCA DERS KİTABINDAKİ KELİMELERİN DWDS VE DGD REFERANS DERLEMLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI	187
Furkan KOCA, Prof. Dr. Hikmet ASUTAY	187
ЛЮДСЬКІСТЬ В ОСВІТІ.....	196
Антоніна БУЛИНА	196
TOGETHER STRONGER” SMART ENERGY SUPPORT SYSTEM	202
Yusuf Yasef ÖZŞALOM, Eyal KOHEN, Reha DİRİ, Talha KILIÇ	202
ЯКІСНА ОНЛАЙН ОСВІТА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИК COVID-19	210
Доц. Проф.Ірина ШКУРА Доц. Проф. Ганна МИТРОФАНОВА- Вікторія ГАВЯДА	210
İÇERİSİNDE HAYVAN İMGELERİ BULUNAN ALMAN ATASÖZLERİ VE DEYİMLERİN TÜRKÇE KARŞILIKLARINDAKİ KÜLTÜREL ÖGELER ÜZERİNE BİR İNCELEME	218
Dr. Aykut HALDAN, Buse DEMİREL	218
OVERVIEW OF CHILDREN'S MUSIC GAMING ALBANIAN POPULATION POLLOGU 2011	229
Myjeser ILJAZI	229

TÜRKİYE’DE EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİNE ÖRNEK BİR KURUM: KÖY ENSTİTÜLERİ .	235
Prof. Dr. Bayram AKÇA, Assoc. Prof. Dr. Seher AKÇA	235
ROAD PATROL AUTONOMOUS DRONE “FLYING EYE”	240
Eyal KOHEN, Loni Aslan BEHARTİ, Reha DİRİ, Talha KILIÇ	240
INTERNATIONAL TRENDS AND INFLUENCES OF GLOBALIZATION IN HIGHER EDUCATION	249
Dr. Juljana LAZE	249
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ATAMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEVİRİM İÇİ PLATFORMLAR ÜZERİNDEN İNCELENMESİ	266
Prof. Dr.Erdal TOPRAKÇI, Kübra OFLUOĞLU.....	266
INQUIRY-BASED LANGUAGE LEARNING FROM THE STUDENTS’ PERSPECTIVE.....	293
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ	293
EXPLORING MULTIPLE INTELLIGENCES IN A PRIMARY-LEVEL ENGLISH TEXTBOOK	299
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ	299
COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK DENEYİMLERİ.....	304
Nilay KULASIZOĞLU, Assoc. Prof. Dr. Fatma BİRGİLİ	304
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE KAPSAYICI EĞİTİM: KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ	312
Prof. Dr. İlknur MAYA, Suphiye AKYOL EKİNCİ	312
YÜKSEKÖĞRETİMİN GELECEĞİ	325
Tugba ÖGÜCÜ	325
FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK ROBOTİK KODLAMA DESTEKLİ ETKİNLİKLERE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ.....	352
Suna KARLIDAĞ, Assoc. Prof. Dr. Nevin KOZCU ÇAKIR	352
ABSTRACTS OF ORAL PRESENTATIONS	360
CONGRESS PROGRAM	420

PRESIDENTS OF THE CONGRESS / PRESIDENTS OF THE CONGRESS ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Borys KHOLOD,
Founder and President of Alfred Nobel University, Dnipro / Ukraine

Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL
*President of the Contemporary Educational Research Association
Academic Member of Muğla Sıtkı Koçman University*

MEMBERS OF ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Anatolii ZADOIA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Hon. DR. Matthias GLEITZE,	Captain-Witold Pilecki State University, Oświęcim	Poland
Prof. Dr. H. Şule AYCAN, /	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Prof. Dr. Vicheslav TIUTIUNNYK	Chair of the Nobel International Information Center	Russia
Prof. Dr. Hanna STEPANOVA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Dr. Oleh TARNOPOLSKII	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Dr. Şevki KÖMÜR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Prof. Dr. Hikmet ASUTAY	Trakya University, Edirne	Turkey
Prof. Dr. Salih UŞUN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Prof. Dr. Nataliia VOLKOVA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Dr. Svitlana KOZUSHKO	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Dr. Nataliia ZINUKOVA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Prof. Dr. Vural HOŞGÖRÜR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hulusi GEÇGEL	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale	Turkey
Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Dr. Tamara ISHCHENKO	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Dr. Iryna SHKURA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Dr. Tetiana MISHUSTINA	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Dr. Veronika SHKABARO	Alfred Nobel University, Dnipro	Ukraine
Dr. Sevil ÇELİK TSONEV	Karl-Franzens-University, Graz	Austria

Dr. Semra TİCAN BAŞARAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Dr. Aysin KALAYCI	Erciyes University, Kayseri	Turkey
Dr. Elwira MITER-DABROWSKA	Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim	Poland
Dr. Sabriye ŞENER	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Dr. Mustafa GİRGIN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Dr. Şeyda Selen ÇİMEN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Dr. Petar TSONEV	South-West University, Blagoevgrad	Bulgaria
Dr. Sajaudeen CHAPPARBAN	Central University of Gujarat, Gujarat	India
Orçin KARADAĞ, M. Sc., Res. Assist.	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Şengül BALKAYA, M. Sc., Res. Assist.	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey
Volkan MULCAR, M. Sc.	EU and Foreign Relations Office, The Governorate of Muğla	Turkey
Mürsel ÖZATA, M. Sc.,	Ministry of National Education, Muğla	Turkey
Büşra AKIN, M. Sc.	Trakya University, Edirne / Ministry of National Education, Elazığ	Turkey
Kemal TURSUN, M.Sc.	Frankfurt University of Applied Sciences, Frankfurt	Germany
İbrahim F. BALKAYA, M. Sc.	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Turkey
Ewa PIOTROWSKA, MA.	Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim	Poland
Talha KILIÇ	Ulus Private Jewish High School, Ankara	Turkey
Bilge Yekta DELLAL, M.Sc.	İzmir Katip Çelebi University, İzmir	Turkey
Hilal BİLGİN, M. Sc., Res. Assist.	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla	Turkey

GRAPHIC DESIGN

Gökhan KULOĞLU
Media Supervisor

Kemal YILDIRIM
Illustrator

HONORARY COMMITTEE

Prof. Dr. Michael NOBEL
Honorary Professor of Alfred Nobel University(Sweden)

Prof. Dr. Michael MURPHY
President of European University Association

KEYNOTE SPEAKERS

Prof. Dr. Onur Bilge KULA
Hacettepe University, Turkey

Prof. Dr. Michael MURPHY
President of European University Association

Prof. Dr. Thorsten ROELCKE
Technical University of Berlin, Germany

Prof. Dr. Sonia GRYCHTOŁ
Captain Witold Pilecki State University of Applied Sciences in Oświęcim, Poland

Prof. Dr. Bayram AKÇA
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Prof. Dr. Susanne KOCH
Frankfurt University of Applied Sciences, Germany

Prof. Dr. Marcelo KNOBEL
University of Campinas, Campinas, SP, Brazil

Prof. Dr. Ali AKDEMİR
İstanbul Arel University, Turkey

Prof. Dr. Ali Osman GÜNDOĞAN
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Prof. Dr. Ali AKAR
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Prof. Dr. Muhammet KOÇAK
Gazi University, Turkey

Prof. Dr. C. Ergin EKİNCİ
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey

Assoc.Prof.Dr. Özge UYSAL ŞAHİN
Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Nurida NEVRUZOVA
Bakü Slavic University, Azerbaijan

Jamil SALMİ
Global Tertiary Education Expert

Dr. Berk Diler KOVOS
University of Chicago, USA

FOR AUTHOR USE ONLY

BOARD OF REVIEWING EDITORS

Prof. Dr. Alexander KARTOSIA	Ivane Javakhishili Tbilisi State University, Tbilisi
Prof. Dr. Ahmet ÜSTÜN	Amasya University, Amasya
Prof. Dr. Alejandro José GALLARD MARTINEZ	Georgia Southern University, Statesboro
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM	Adnan Menderes University, Aydın
Prof. Dr. Anatoliy SAMODRIN	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Anatolii ZADOIA	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Ayşe OĞUZ ÜNVER	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Banu BAYAR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Borys KHOLOD	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Cemal SAKALLI	Mersin University, Mersin
Prof. Dr. Cornelia ROSEBROCK	Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt
Prof. Dr. Çiğdem PALA MULL	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Çiğdem ÜNAL	Hacettepe University, Ankara
Prof. Dr. Ece ZEHİR TOPKAYA	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. David L. HAURY	Ohio State University Columbus
Prof. Dr. Dinçay KÖKSAL	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. Eda ÜSTÜNEL	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. C. Ergin EKİNCİ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Ernest W. B. HESS-LÜTTICH	Technical University of Berlin
Prof. Dr. Gertrud SILLER	Fachhochschule Bielefeld, Bielefeld
Prof. Dr. Ghous KHAN	Jawaharlal Nehru University, New Delhi
Prof. Dr. Günhan ERDEM	Girne Amerikan University, Girne
Prof. Dr. H. Şule AYCAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Handan KÖKSAL	Trakya University, Edirne
Prof. Dr. Hanna STEPANOVA	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Hartmut WEDEKIND	A. Salomon University of Applied Sciences, Berlin
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. Hatice Nur ERKİZAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Helmut BRALL-TUCHEL	Heinrich Heine University of Düsseldorf
Prof. Dr. Hikmet ASUTAY	Trakya University, Edirne
Prof. Dr. Hülya GÜVENÇ	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. İlke EVİN GENÇEL	İzmir Demokrasi University, İzmir
Prof. Dr. İlkin ÇİTAĞ KARAKAYA	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Iris MEYENBURG-ALTWARG	Hannover Medical School, Hannover
Prof. Dr. habil. Jacek KNOPEK	Nicolaus Copernicus University, Toruń
Prof. Dr. habil. Jerzy BĘDŹMIROWSKI	Polish Naval Academy, Gdynia
Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV	Samarkand State University, Samarkand
Prof. Dr. Jutta HARTMANN	A. Salomon University of Applied Sciences Berlin
Prof. Dr. Kadriye ÖZTÜRK	Anadolu University, Eskişehir
Prof. Dr. Kam Ming LIM	Nanyang Technological University Singapore
Prof. Dr. Kasım EĞİT	Ege University, İzmir
Prof. Dr. habil. Krzysztof KOŹBIAŁ	Jagiellonian University, Krakow
Prof. Dr. habil. Krzysztof ŻARNA	University of Rzeszów, Rzeszów
Prof. Dr. Lale ALTINKURT	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Lee Hean LIM	Nanyang Technological University Singapore
Prof. Dr. Mansur HARMANDAR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN
 Prof. Dr. Melek ÇAKMAK
 Prof. Dr. Michelle MERCIER-DE SHON
 Prof. Dr. Muhammet KOÇAK
 Prof. Dr. Mukadder SEYHAN YÜCEL
 Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
 Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN
 Prof. Dr. Mykola ZHURBA
 Prof. Dr. Nataliia VOLKOVA
 Prof. Dr. habil. Nausikaa SCHIRILLA
 Prof. Dr. Neşet AYDIN
 Prof. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA
 Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL
 Prof. Dr. Nitza DAVIDOVITCH
 Prof. Dr. Nurida NOVRUZOVA
 Prof. Dr. Oleh TARNOPOLSKY
 Prof. Dr. Okan YAŞAR
 Prof. Dr. Onur Bilge KULA
 Prof. Dr. habil. Patryk PLESKOT
 Prof. Dr. habil. Roman KOCHNOWSKI
 Prof. Dr. Rupprecht S. BAUR
 Prof. Dr. Salih UŞUN
 Prof. Dr. Sevinç SAKARYA MADEN
 Prof. Dr. Susanne KOCH
 Prof. Dr. Sonia GRYCHOŁ
 Prof. Dr. Şevki KÖMÜR
 Prof. Dr. H. Şule AYCAN
 Prof. Dr. Thorsten ROELCKE
 Prof. Dr. habil. Walery OKULICZ-KOZARYN
 Prof. Dr. Dr. habil. Witold STANKOWSKI
 Prof. Dr. Yadigar Sevilay EĞİT
 Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Gazi University, Ankara
 Georgia State University, Atlanta
 Gazi University, Ankara
 Trakya University, Edirne
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Luhansk Regional Institute, Severodonetsk
 Alfred Nobel University Dnipro
 Catholic University of Applied Sciences, Freiburg
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Ariel University, Ariel
 Baku Slavic University, Baku
 Alfred Nobel University Dnipro
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Hacettepe University, Ankara
 Institute of National Remembrance, Warsaw
 Pedagogical University of Cracow, Krakow
 Duisburg-Essen University, Essen
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Trakya University, Edirne
 Frankfurt University of Applied Sciences, Frankfurt
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Technical University of Berlin, Berlin
 Kraków Pedagogical University, Kraków
 Jagiellonian University, Kraków
 Ege University, Izmir
 Çukurova University, Adana

SCIENTIFIC AND ADVISORY COMMITTEE

Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU	Adnan Menderes University, Aydın
Prof. Dr. Ahmet DUMAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Alejandro José GALLARD MARTINEZ	Georgia Southern University, Statesboro
Prof. Dr. Alexander KARTOSIA	Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi
Prof. Dr. Ali AKDEMİR	İstanbul Arel University, İstanbul
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM	Adnan Menderes University, Aydın
Prof. Dr. Anatoliy SAMODRIN	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Anatolii ZADOIA	Alfred Nobel University Dnipro
Prof. Dr. Anna LIDUMA	Riga Teacher Training and Edu.M. Academy
Prof. Dr. Aslı YAZICI	Bartın University, Bartın
Prof. Dr. Atılgan ERÖZKAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Ayca ÇİÇEK SAĞLAM	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Aysel UZUNTAŞ	Turkish-German University, İstanbul
Prof. Dr. Aysun YAVUZ	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. Banu BAYAR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Bayram AKÇA	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Bayram COŞKUN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Behçet ORAL	Dicle University, Diyarbakır
Prof. Dr. Belma HAZNEDAR	Bogaziçi University, İstanbul
Prof. Dr. Bekir TANAY	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Bilal DUMAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Botir USMONOV	Tashkent State Teknik University, Tashkent
Prof. Dr. Cemal GÜZEL	Hacettepe University, Ankara
Prof. Dr. Cemal YILDIZ	Marmara University, İstanbul
Prof. Dr. Claudia CHAVES	Polytechnic Institute of Viseu
Prof. Dr. Cornelia ROSEBROCK	Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt
Prof. Dr. Cristoph WULF	Freie Universität, Berlin
Prof. Dr. Çiğdem PALA MÜLL	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Çiğdem ÜNAL	Hacettepe University, Ankara
Prof. Dr. David L. HAURY	The Ohio State University Columbus
Prof. Dr. Ernest W. B. HESS-LÜTTICH	Technical University of Berlin
Prof. Dr. Faik KANATLI	Mersin University, Mersin
Prof. Dr. Gertrud SILLER	Fachhochschule Bielefeld, Bielefeld
Prof. Dr. Ghous KHAN	Jawaharlal Nehru University, New Delhi
Prof. Dr. Günhan ERDEM	Girne Amerikan University, Girne
Prof. Dr. habil. Grzegorz GRZYBEK	University of Rzeszow, Rzeszow
Prof. Dr. habil. Jacek KNOPEK	Nicolaus Copernicus University, Toruń
Prof. Dr. habil. Jerzy BĘDŹMIROWSKI	Polish Naval Academy, Gdynia
Prof. Dr. Hacı Halil USLUCAN	Duisburg-Essen Universität, Essen
Prof. Dr. Havise GÜLEÇ	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. Halil IŞIK	Van Yüzüncü Yıl University, Van
Prof. Dr. Hamit YOKUŞ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Prof. Dr. Hamidullah BALTABAYEV	Uzbekistan National University, Tashkent
Prof. Dr. Handan KÖKSAL	Trakya University, Edirne
Prof. Dr. Hasan ARSLAN	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Prof. Dr. Hasan ŞEKER	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla

Prof. Dr. Heike ROLL
 Prof. Dr. Helmut BRALL-TUCHEL
 Prof. Dr. Hikmet ALİZADE
 Prof. Dr. Hikmet YAZICI
 Prof. Dr. Hülya GÜVENÇ
 Prof. Dr. İrfan MORINA
 Prof. hon. Iris MEYENBURG-ALTWARG
 Prof. Dr. İzzet GÖRGEN
 Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV
 Prof. Dr. Kadriye ÖZTÜRK
 Prof. Dr. Kam Ming LIM
 Prof. Dr. Kasim EĞİT
 Prof. Dr. Kasım YILDIRIM
 Prof. Dr. Katarzyna WADOŃ-KASPRZAK
 Prof. Dr. Katia F. CANTONE-ALTINTAŞ
 Prof. Dr. Keith JOHNSON
 Prof. Dr. Klaus GRUBMÜLLER
 Prof. Dr. Klaus RÖHRBORN
 Prof. Dr. habil. Krzysztof KOZBIAŁ
 Prof. Dr. habil. Krzysztof ŻARNA
 Prof. Dr. Kübra ALİYEVA
 Prof. Dr. Lale ALTINKURT
 Prof. Dr. Lee Hean LIM
 Prof. Dr. Leyla COŞAN
 Prof. Dr. Lucilla LOPRIORE
 Prof. Dr. Madeleine ATKINS
 Prof. Dr. Mansur HARMANDAR
 Prof. Dr. Matthias GLEITZE
 Prof. Dr. Mehmet GÜNDOĞDU
 Prof. Dr. Mehmet Gürhan KARAKAYA
 Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN
 Prof. Dr. Mehmet Tahir ÖNCÜ
 Prof. Dr. Melek ÇAKMAK
 Prof. Dr. Michelle MERCIER-DE SHON
 Prof. Dr. Motlalepule Ruth MAMPANE
 Prof. Dr. Muhammet KOÇAK
 Prof. Dr. Mukadder SEYHAN YÜCEL
 Prof. Dr. Mumin KADIROV
 Prof. Dr. Mustafa ÇAKIR
 Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
 Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN
 Prof. Dr. Mykola ZHURBA
 Prof. Dr. Nataliia VOLKOVA
 Prof. Dr. Necdet AYKAÇ
 Prof. Dr. Nejdett KELEŞ
 Prof. Dr. Neşet AYDIN
 Prof. Dr. Nevin AKDOLUN BALKAYA
 Prof. Dr. Nevin AKTAŞ
 Prof. Dr. Nihat AYCAN

Duisburg-Essen Universität, Essen
 Heinrich-Heine-Universität, Düsseldorf
 Baku State University, Baku
 Trabzon University, Trabzon
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Hasan Pristina University, Pristina
 Hannover Medical School, Hannover
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Semerkant Ali Şir Nevayi University, Semerkant
 Anadolu University, Eskişehir
 Nanyang Technological University Singapore
 Ege University, İzmir
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Duisburg-Essen Universität, Essen
 Lancaster University, Lancaster
 Georg-August Universität Göttingen
 Georg-August Universität Göttingen
 Jagiellonian University, Kraków
 University of Rzeszow, Rzeszow
 Azerbaijan Academy of National Sciences
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Nanyang Technological University Singapore
 Marmara University, Istanbul
 Roma Tre University, Roma
 Coventry University, Coventry
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Mersin University, Mersin
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Ege University, İzmir
 Gazi University, Ankara
 Georgia State University, Atlanta
 University of Pretoria, Pretoria
 Gazi University, Ankara
 Trakya University, Edirne
 Samarkand State University, Samarkand
 Anadolu University, Eskişehir
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Luhansk Regional Institute, Severodonetsk
 Alfred Nobel University Dnipro
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Pamukkale University, Denizli
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Lefke Avrupa University, Lefke
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla

- Prof. Dr. Nitza DAVIDOVITCH
 Prof. Dr. Novruzova Nurida SAMED
 Prof. Dr. Okan YAŞAR
 Prof. Dr. Ortrud GUTJAHR
 Prof. Dr. Osman DEMİRCAN
 Prof. Dr. Özcan SAYGIN
 Prof. Dr. Özgür YILDIZ
 Prof. Dr. habil. Patryk PLESKOT
 Prof. Dr. habil. Roman KOCHNOWSKI
 Prof. Dr. Pramod TALGERI
 Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA
 Prof. Dr. Rauf YILDIZ
 Prof. Dr. Rena SULTANOVA
 Prof. Dr. Reşat ÜNAL
 Prof. Dr. Rupprecht BAUR
 Prof. Dr. Sabri KOÇ
 Prof. Dr. Salih UŞUN
 Prof. Dr. Sevinç HATİPOĞLU
 Prof. Dr. Sevinç SAKARYA MADEN
 Prof. Dr. Sırrı Sunay GÜRLEYÜK
 Prof. Dr. Sonia GRYCHOŁ
 Prof. Dr. Steve WALSH
 Prof. Dr. Susanne KOCH
 Prof. Dr. Süleyman CAN
 Prof. Dr. Şendil CAN
 Prof. Dr. Tahir BALCI
 Prof. Dr. Tetyana PAKHOMOVA
 Prof. Dr. Telma GIMENEZ
 Prof. Dr. Thorsten ROELCKE
 Prof. Dr. Tin Lam TOH
 Prof. Dr. Tilmann BORSCHE
 Prof. Dr. Turan PAKER
 Prof. Dr. Ullrich BAUER
 Prof. Dr. Umut BALCI
 Prof. Dr. V. Doğan GÜNEY
 Prof. Dr. Viviana VINCI
 Prof. Dr. Vural HOŞGÖRÜR
 Prof. Dr. habil. Walery OKULICZ-KOZARYN
 Prof. Dr. Dr. habil. Witold STANKOWSKI
 Prof. Dr. habil. Włodzimirz JASTRZEBSKI
 Prof. Dr. Wolf KÖNIG
 Prof. Dr. Yadigar Sevilay EĞİT
 Prof. Dr. Yahya ALTINKURT
 Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ
 Prof. Dr. Ying WANG
 Prof. Dr. Zehra GÜLMÜŞ
 Prof. Dr. Zehra İPŞİROĞLU
 Assoc. Prof. Dr. Abbas ERTÜRK
 Assoc. Prof. Dr. Abdullah Cem ÖZAL
- Ariel University, Ariel
 Baku Slavic University, Baku
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Hamburg University, Hamburg
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Institute of National Remembrance, Warsaw
 Pedagogical University of Cracow,
 Indian International Multiversity, Pune
 Baku State University, Baku
 Istanbul Kültür University, Istanbul
 Azerbaijan University of Economics, Baku
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Duisburg-Essen Universität, Essen
 Yakındoğu University, Lefkoşa
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 İstanbul University, İstanbul
 Trakya University, Edirne
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Newcastle University, Newcastle
 Frankfurt University of Applied Sciences, Frankfurt
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Çukurova University, Adana
 Zaporizhzhia National University, Zaporizhia
 Universidade Estadual de Londrina, Paraná
 Technical University of Berlin, Berlin
 Nanyang Technological University, Singapore
 University of Hildesheim, Hildesheim
 Pamukkale Üniversitesi, Denizli
 Bielefeld University, Bielefeld
 Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
 Dokuz Eylül University, İzmir
 Bari Aldo Moro University, Bari
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Kraków Pedagogical University, Kraków
 Jagiellonian University, Kraków
 University of Economy, Warsaw
 Orta Doğu Teknik University, Ankara
 Ege University, İzmir
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Çukurova University, Adana
 China Three Gorges University, Yichang
 Anadolu University, Eskişehir
 Duisburg-Essen Universität, Essen
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla

Assoc. Prof. Dr. Ahmet Şadan ÖKMEN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Aslı TAYLI	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Aylin ÇAM	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Ayten K. AVAROĞULLARI	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Baki ŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Burçak BOZ YAMAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Burcu ŞENLER PEHLİVAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Çiğdem ALDAN KARADEMİR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Didem ÇETİN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Emel GÜVEY AKTAY	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Emine ÇİL	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Assoc. Prof. Dr. Faik ELEKBER	Azerbaijan Academy of National Sciences, Baku
Assoc. Prof. Dr. Farida ISHKINEEVA	Kazan Federal University, Kazan
Assoc. Prof. Dr. Fatma MOEEN	Jamia Millia İslamia University, Jamia Nagar
Assoc. Prof. Dr. Gamar MÜRŞUDLU	Baku State University, Baku
Assoc. Prof. Dr. Gökhan GÜVEN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Gülcan ÇAKIR	Anadolu University, Eskişehir
Assoc. Prof. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Gülnare SAFAROVA	Azerbaijan Medical University, Baku
Assoc. Prof. Dr. Güliz AYDIN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Hakan İŞİK	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Hatice FIRAT	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. İsmail SINIR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Kemale PENAHOVA	Baku State University, Baku
Assoc. Prof. Dr. Keşver ÖZAYDINLIK	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Maide ORÇAN KAÇAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Marina MATTHEODAKIS	Aristotle University of Thessaloniki
Assoc. Prof. Dr. Media SUBAŞI BAYBUGA	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr..Meryem G. BAYBARS	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Muhammed AVAROĞULLARI	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Muhammet M. ALPASLAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Müge ADNAN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Necla EKİNCİ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Nevin KOZCU ÇAKIR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Nihan DEMİRYAY	Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale
Assoc. Prof. Dr. Nigar İPEK EĞİLMEZ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Oğuz ÖZDEMİR	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Osman RAŞİT İŞİK	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Öner ÇELİKKALELİ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Özgür ULUBEY	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Özkan ÇELİK	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Perihan KORKUT	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Raşit AVCİ	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Rıdvan ATA	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Saadet KURU ÇETİN	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Sayım AKTAY	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Seda ATA	Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
Assoc. Prof. Dr. Senan ALIYEV	Tourism and Management University Baku

- Assoc. Prof. Dr. Seval Deniz KILIÇ
 Assoc. Prof. Dr. Sibel TURHAN TUNA
 Assoc. Prof. Dr. Stephanie SCHNURR
 Assoc. Prof. Dr. Tuba YOKUŞ
 Assoc. Prof. Dr. Tuğba HOŞGÖRÜR
 Assoc. Prof. Dr. Uğur DOĞAN
 Assoc. Prof. Dr. Yagut ALIYEVA
 Assoc. Prof. Dr. Yasemin ÖZDEM YILMAZ
 Assoc. Prof. Dr. Zafer TANGÜLÜ
 Dr. Adele KAVEEVA
 Dr. Amal SHARIF-RASSLAN
 Dr. Arie KIZEL
 Dr. Elwira MITER-DABROWSKA
 Dr. Esmael SALMAN
 Dr. Fritz MICHLER
 Dr. Hanan BISHARA
 Dr. Iryna SHKURA
 Dr. Joanna MADALIŃSKA-MICHALAK
 Dr. Karina OZEROVA
 Dr. Kamila Barbara STANEK
 Dr. Katarzyna MATUSIAK
 Dr. Lu Pien CHENG
 Dr. Mirja TALİB
 Dr. Nargiz MACİDOVA
 Dr. Nataliia ZINUKOVA
 Dr. Paris BERBEROĞLU
 Dr. Petar Mihaylov TSONEV
 Dr. Sevil Çelik TSONEV
 Dr. Sevinç ALIYEVA
 Dr. Semra TİCAN BAŞARAN
 Dr. Sonia GRYCHTOŁ
 Dr. Tamara ISHCENKO
 Dr. Tetiana MISHUSTINA
 Dr. Venera KHISAMOVA
 Dr. Veronika SHKABARO
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 University of Warwick, Coventry
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Baku State University, Baku
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Kazan Federal University, Kazan
 The Academic Arab College for Education, Haifa
 University of Haifa, Haifa
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 The Academic Arab College for Education Haifa
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 The Academic Arab College for Education, Haifa
 Alfred Nobel University Dnipro
 University of Warsaw, Warsaw
 Kazan Federal University, Kazan
 Warsaw University, Warsaw
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Nanyang Technological University Singapore
 Helsinki University, Helsinki
 Baku State University, Baku
 Alfred Nobel University Dnipro
 Aristotle University of Thessaloniki
 South-West University, Blagoevgrad
 Karl-Franzens Universität, Graz
 Baku State University, Baku
 Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla
 Captain Witold Pilecki State University, Oświęcim
 Alfred Nobel University Dnipro
 Alfred Nobel University Dnipro
 Kazan (Volga Region) Federal University, Kazan
 Alfred Nobel University Dnipro

DATE
15.12.2021

OmniScriptum S.R.L.
str. A. Russo 15, of. 61
Chisinau-2068
Republic of Moldova

info@omniscryptum.com

www.omniscryptum.com

To Whom It May Concern

Dear Sir/Madam,

We are pleased to announce the publication of the book entitled "CONTEMPORARY EDUCATIONAL RESEARCHES. EDUCATION, TOLERANCE AND PEACE FOR EQUAL OPPORTUNITY", edited by Prof. Dr. Sergii KHOLOD, Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL and Dr. Tamara ISHCENKO. The book was released by GlobeEdit in December, 2021 and bears ISBN 978-620-0-62899-2.

Being an imprint of OmniScriptum S.R.L., GlobeEdit provides high-quality publications, with all the advantages of an international company in marketing, production and distribution. Books of GLE are therefore available on the worldwide market via more than 80,000 bookstores and 3,000 online stores.

OmniScriptum is an associate member of the American Booksellers Association, the Booksellers Association of the UK, a member of the Börsenverein des Deutschen Buchhandels, and also a member of German PEN Center.

Please do not hesitate to contact us, should you need any further information.

--

Kind regards,

Aurora Jian
Supervisor

GlobeEdit is a trademark of:
OmniScriptum S.R.L.

str. A. Russo 15, of. 61, Chisinau-2068, Republic of Moldova
info@omniscryptum.com / www.omniscryptum.com